

Programación Docente de ANÁLISE III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			2						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltrán@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Juan Eiras Tojo				juaneiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Romanticismo.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Romanticismo.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titora coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais do estilo romántico.	1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
2. O Lied.	2.1. O ciclo de lieder. 2.2. Principais compositores e ciclos.	4
3. A Ópera no romanticismo.	3.1. A ópera italiana no século XIX. 3.2. Wagner .	4
4. Música instrumental romántica.	4.1. A música para piano. 4.2. A música sinfónica. 4.3. O cuarteto de corda.	4
5. Os compositores nacionalistas.	5.1. Modulación diatónica e cromática. 5.2. Progresións diatónicas e modulantes.	3
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5

Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características máis importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986

Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		2							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltrán@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Juan Eiras Tojo				juaneiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Preclasicismo e Clasicismo.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais do estilo pre-clásico e clásico.	1.1. Características socioculturais. 1.2. Formas. 1.3. O estilo galante. 1.4. O estilo sentimental.	2
2. Da Suite á Sonata.	2.1. A evolución da suite barroca á sonata clásica.	4
3. Os principais compositores da transición.	3.1. C. Ph. Emanuel Bach. 3.2. J. C. Bach. 3.3. Scarlatti.	4
4. Os principais compositores do clasicismo pleno. As formas de sonata.	4.1. Haydn. 4.2. Mozar t. 4.3. Beethoven. 4.4. Sonata. 4.5. Cuarteto. 4.6. Sinfonía. 4.7. Concerto.	4
5. Sturm und Drang.	5.1. Características e compositores.	2
6. Música vocal no Clasicismo.	6.1. Ópera seria. 6.2. Ópera bufa.	1

Total de sesións por cuadrimestre 17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características máis importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.

Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Juan Eiras Tojo				juaneiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do século XX.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do século XX.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titora coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais da música no século XX.	1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
2. A música no cambio de século.	2.1. Posromanticismo. 2.2. Impresionismo. 2.3. Linguaxes nacionalistas. 2.4. Scriabin.	4
3. Neoclasicismo.	3.1. Características. 3.2. Principais autores.	4
4. A Escola de Viena.	4.1. Características e periodificación. 4.2. Período atonal. 4.3. Período dodecafónico.	4
5. A segunda metade do S. XX.	5.1. A música na segunda metade do século XX. 5.2. Características xerais. 5.3. Principais correntes.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5

Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características máis importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986

Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Juan Eiras Tojo				juaneiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais do estilo barroco	1.1. Contexto histórico. 1.2. Formas e xéneros. 1.3. Harmonía. 1.4. Contrapunto. 1.5. Ritmo. 1.6. Melodía. 1.7. As diferentes escolas barrocas. 1.8. O baixo continuo.	2
2. As grandes formas da música vocal.	2.1. Ópera. 2.2. Cantata. 2.3. Oratorio. 2.4. Paixón. -	4
3. Concerto.	3.1. Concer to grosso. 3.2. Concer to solista	4
4. As formas contrapuntísticas:	4.1. O Ricercar. 4.2. A Invención. 4.3. A Fuga	4
5. A Sonata:	5.1. Sonata da chiesa. 5.2. Sonata da camera	2
6. A Suite	6.1. Suite. 6.2. Partita 6.3. Modelos formais.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características máis importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.

Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o período comprendido desde o Barroco e o final do século XIX.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T1,T2,T3,T4, X1,11,12, EC2, EC7
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1,T2,T3,X10,X11,X12,X13 EC1, EC3, EC10
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	T2, T8, X10,X13,X15, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1, T3, T6, T8, T15, X4, X12, X15, E2, E3, E7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4, T8, T14, X8, X15, X25, E2, E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4,T8,T14,X7,X8,X15,X23, EC7,EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á música do período Barroco	1.1. Características estilísticas e estéticas. 1.2. Principais autores e períodos dentro da música barroca. 1.3. Principios formais e teorías en relación á forma na música do barroco	2
2. A Fuga	2.1. Contrapunto e formas musicais. 2.2. As fugas para instrumento de tecla	4
3. A música vogal no Barroco	3.1. Ópera. 3.2. Cantata. 3.3. Oratorio. 3.4. Paixón	5
4. A música instrumental	4.1. Concerto grosso. 4.2. Concerto solista. 4.3. Suite. 4.4. Sonata da Chiesa. 4.5. Sonata da camera	6
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS

Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas	36		36
Busca de información		12	12
Traballo persoal		40	40
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	1. Actitude na clase e participación activa (5%) 2. Realización de traballos diarios (15%)	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25	20%
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10	80%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EC1, EC2, EC3, EC7, EC10	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EC1, EC2, EC3, EC7, EC10	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25,	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
- Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
- Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
- Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
- Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
- Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
- Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
- Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
- Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
- Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
- LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
- Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988

Plantinga, León. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o período comprendido desde o Barroco e o final do século XIX.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T1,T2,T3,T4, X1,11,12, EC2, EC7
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do período antigo.	T1,T2,T3,X10,X11,X12,X13 EC1, EC3, EC10
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do período antigo.	T2, T8, X10,X13,X15, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1, T3, T6, T8, T15, X4, X12, X15, E2, E3, E7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4, T8, T14, X8, X15, X25, E2, E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4,T8,T14,X7,X8,X15,X23, EC7,EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á análise musical	1.1. A análise musical en perspectiva histórica. 1.2. Principais enfoques, técnicas e metodoloxías.	3
2. O nacemento da polifonía	2.1. Modalidades. Consoancia e disonancia. 2.2. A escola de Nôtre Dame de Paris	2
3. A Ars Antiqua	3.1. Características. Técnicas compositivas e notación. 3.2. Motete e Conductus	2
4. A Ars Nova	4.1. Características. Modalidade, notación e principais xéneros	3
O Renacemento musical	Etapas e características. 5.2. Música relixiosa. Motete e Misa. 5.3. A música profana. O madrigal renacentista	7
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
----------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas	36		36
Busca de información		12	12
Traballo persoal		40	40
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	1. Actitude na clase e participación activa (5%) 2. Realización de traballos diarios (15%)	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25	20%
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10	80%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EC1, EC2, EC3, EC7, EC10	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EC1, EC2, EC3, EC7, EC10	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	T1, T2, T3, T4, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25,	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, León. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	b) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TELWEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1º: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o Preclasicismo e o Clasicismo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1,X4,X10,X11,X12,X13,X15,X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC, 8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T1,T2,T3,T4, X1,11,12 EC2,EC7
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Preclasicismo e Clasicismo.	T1,T2,T3, X10,X11,X12,X13 EC1,EC3,EC10
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	T2, T8, X10,X13,X15, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1,T3,T8 X4,X12,X15, EC2,EC3,EC7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4,T8,T14 X8,X15,X25, E2,E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4,T8,T14 X7,X8,X15,X23, EC7,EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Pre-clasicismo	1.1. O Rococó e o Estilo Galante. O Sturm und Drang e o Empfindsamer Still. 1.2. A música para teclado, clave e conxunto	1
2. Música orquestral	2.1. Sinfonía e concerto. 2.2. A Escola de Manheim	4
3. A sonata no Pre-clasicismo	3.1. Domenico Scarlatti. 3.2. Padre Soler. 3.3. Johann Stamitz	4
4. O Clasicismo musical	4.1. Periodificación. 4.2. Características	1

5. As formas de sonata e os xéneros no Clasicismo	5.1. Haydn e Mozart. Piano, cuarteto, sinfonía e concerto 5.2. Beethoven. Sonata para piano, cuarteto, sinfonía e concerto 5.3. A forma sonata despois de Beethoven. A sonata en Schubert. 5.4. A ópera no Clasicismo. Tipoloxía e evolución. Ober tura, aria e recitativo 5.5 O lied no Clasicismo	7
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	28		28
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2		2
Traballo persoal		58	58
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Actitude na clase e traballo diario Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	20% 40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliacióncontinúa)

Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

EXTRAORDINARIA

Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Akal, 2000
Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
Panting, Leon. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

9. Observacións

TRABALLO PERSOAL/ REALIZACIÓN DE TRABALLOS:

Sonata en Sim, H. 245, de Carl Philip Enmanuel Bach; Seis sonatas a tres voces (o para orquesta) op. 1, nº 1, en DoM de Stamitz; Sonatas K. 491 y K. 544 de D. Scarlatti; Sinfonía nº 49 de Haydn (mov. I); Sonatas para piano nº 3 de Beethoven (mov. III) e nº 27 de Beethoven (mov. I); Cuarteto nº 16, K. 428, de Mozart (movs. I-II); Concierto para piano y orquesta nº 3 de Beethoven (mov. I y III); Aria de Dª Elvira de Don Giovanni de Mozart.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	b) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TELWEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1º: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o Preclasicismo e o Clasicismo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1,X4,X10,X11,X12,X13,X15,X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC, 8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	T1,T2,T3,T4, X1,11,12 EC2,EC7
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Preclasicismo e Clasicismo.	T1,T2,T3, X10,X11,X12,X13 EC1,EC3,EC10
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	T2, T8, X10,X13,X15, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1,T3,T8 X4,X12,X15, EC2,EC3,EC7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4,T8,T14 X8,X15,X25, E2,E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4,T8,T14 X7,X8,X15,X23, EC7,EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Romanticismo	1. Herdanza do Clasicismo 1.1. Periodificación. 1.2. Características	1
2. Principais compositores	2.1. Invención musical 2.2. Busca de novas cores 2.3. Novos instrumentos 2.4. Brahms, Berlioz, Bruckner, Liszt, etc.	3
3. Novas formas	3.1 O poema sinfónico	2
4. A gran ópera e o Gran Ballet	4. A gran ópera da segunda metade de século. O Gran Ballet 4.1 Italia 4.2. Francia 4.3. Alemaña 4.4 Rusia	4

5. Epígonos do Romanticismo	5. Nacionalismos e outras correntes de fin de século. 5.1 Busca de límites formais e sonoros. Sinfonía, lied sinfónico e poema sinfónico. Mahler, Bruckner, Franck e Strauß 5.2 Rusia, Chequia, Eslovaquia, Polonia, España, Finlandia, etc. 5.3 O Realismo; Bizet. O Verismo; Puccini	7
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	28		28
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2		2
Traballo persoal		58	58
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Actitude na clase e traballo diario Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	20% 40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliacióncontinúa)

Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

EXTRAORDINARIA

Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	T1,2,3,4,8,14, X1,4,10,11,12,13 15,25, EC1,2,3,7,8,10	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	T1,3,8, X11,12,13,15, EC1,2,3,8	60%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Akal, 2000
 Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
 Panting, Leon. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

9. Observacións

TRABALLO PERSOAL/ REALIZACIÓN DE TRABALLOS:

Lieder nº 1 e 10 do op. 48 de Schumann; Intermezzo nº 2 op. 117 de Brahms; Concierto para piano y orquesta nº 1 de Litsz S. 124; Sinfonía nº5 en SibM de Bruckner (Scherzo); preludio, Coral y Fuga de C. Franck (ver. piano); Dúo de Otello y Desdémona: Già nella notte densa s'estingue ogni clamor (final acto I); Trío: Hab` mir's gelobt de El Caballero de la Rosa de R. Strauss (final acto III); Canciones para los niños muertos (nº 2) y Adagietto de la 5ª Sinfonía de Mahler; Suite Española nº 1 de I. Albéniz (Nos 5-Asturias y 7-Castilla).

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA							ITINERARIO	TODOS	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			1,5						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EM1, EM2, EM6

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EM1, EM2, EM6
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	X11, X12, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, EM1
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T1, T4, X2, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais do estilo romántico.	1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
2. O Lied.	2.1. O ciclo de lieder. 2.2. Principais compositores e ciclos.	4
3. A Ópera no romanticismo.	3.1. A ópera italiana no século XIX. 3.2. Wagner .	4
4. Música instrumental romántica.	4.1. A música para piano. 4.2. A música sinfónica. 4.3. O cuarteto de corda.	4
5. Os compositores nacionalistas.	5.1. Modulación diatónica e cromática. 5.2. Progresións diatónicas e modulantes.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	17		17
Avaliación	2		2
Realización tarefas		17	17
Traballo individual		9	9
Total de horas por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E1, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E1, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	---	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E1, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	---	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E1, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	---	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE		1,5							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@cmvigo.com				Consultar táboa anexa.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento e descrición dos diferentes métodos analíticos, e desenvolvemento da súa aplicación á investigación histórica. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
TRANSVERSAIS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía
XERAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
ESPECÍFICAS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Clasicismo.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EM1, EM2, EM6
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	X11, X12, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, EM1
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T1, T4, X2, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á música do período Clásico	1.1. Características estilísticas e estéticas. 1.2. Principais autores e períodos dentro de estilo preclásico e clásico. 1.3. Principios formais e teorías en relación á forma na música do barroco. 1.3 O estilo galante. 1.4. O estilo sentimental.	2
2. Da suite a sonata	2.1. A evolución da suite barroca á sonata clásica. 2.2 Os principais compositores da transición	3
3. A forma sonata no piano	3.1. Beethoven. Mozart e outros	7
4. A música instrumental	4.1. O cuarteto de corda. A sinfonía. O concerto para solista	5
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2

Clases prácticas	17	17
Traballo individual		9
Realización de tarefas		17
Total de horas por cuadrimestre		45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T3, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)

Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T3, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6	25%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
---------------	--------------------------	--	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
---------------	--------------------------	--	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986

Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.

For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992

Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988

Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.

Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria

Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA							ITINERARIO	TODOS	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				1,5					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EM1, EM2, EM6

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EM1, EM2, EM6
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	X11, X12, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, EM1
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T1, T4, X2, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características xerais da música no século XX.	1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
2. A música no cambio de século.	2.1. Posromanticismo. 2.2. Impresionismo. 2.3. Linguaxes nacionalistas. 2.4. Scriabin.	4
3. Neoclasicismo.	3.1. Características. 3.2. Principais autores.	4
4. A Escola de Viena.	4.1. Características e periodificación. 4.2. Período atonal. 4.3. Período dodecafónico.	4
5. A segunda metade do S. XX.	5.1. A música na segunda metade do século XX. 5.2. Características xerais. 5.3. Principais correntes.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	17		17

Avaliación	2		2
Realización tarefas		17	17
Traballo individual		9	9
Total de horas por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T8, T10, X1, X3, X11, X12, X15, X17, E11, E15, EP3	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T4, T7, X10	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T4, T7, T8, T10, X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17, E11, E15, EP3	100%
---------------	---------------------------	--	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a partir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	1,5								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento e descrición dos diferentes métodos analíticos, e desenvolvemento da súa aplicación á investigación histórica. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
TRANSVERSAIS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía
XERAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
ESPECÍFICAS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EM1, EM2, EM6
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	X11, X12, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, EM1
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T1, T4, X2, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á música do período Barroco	1.1. Características estilísticas e estéticas. 1.2. Principais autores e períodos dentro da música barroca. 1.3. Principios formais e teorías en relación á forma na música do barroco	2
2. A Fuga	2.1. Contrapunto e formas musicais. 2.2. As fugas para instrumento de tecla	4
3. A música vogal no Barroco	3.1. Ópera. 3.2. Cantata. 3.3. Oratorio. 3.4. Paixón	5
4. A música instrumental	4.1. Concerto grosso. 4.2. Concerto solista. 4.3. Suite. 4.4. Sonata da Chiesa. 4.5. Sonata da camera	6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAS	HORAS NON PRESENCIAS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c)	2		2

coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado			
Clases prácticas	17		17
Traballo individual		9	9
Realización de tarefas		17	17
Total de horas por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuadrimestre (harmonía, melodía e forma).	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T3, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Decembro-)

Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	T1, T2, T3, T8, T14, X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25, EM1, EM2, EM6	25%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
---------------	--------------------------	--	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	T1, T3, T8, X1, X10, X11, X12, X13, X15, EM1, EM2, EM6	100%
---------------	--------------------------	--	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
- Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
- G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
- Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
- Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
- Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
- Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
- Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
- For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
- Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
- Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
- Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
- Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
- Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
- Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
- Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
- Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	b) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Carlos M. Cambeiro Alís					carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1º: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAI	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde a Segunda Guerra Mundial até a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de par tida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A música no continente americano	1.1 Principais compositores: Copland, Carter, Piston, ...	3
2. Unha nova etapa	2.1. Despois da segunda gran guerra. 2.2. Principais compositores: Messiaen, Ligeti, Boulez...	9
3. Estructuralismo e texturalismo	3.1. Ligeti. 3.2. Outros compositores.	3
4. Aleatoriedade e vangardas non seriais. A nova simplicidade.	4.1. Indeterminación, aleatoriedade. 4.2. Minimalismos	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9. Rendemento e actitude nas clases.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40% 20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186. MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998. MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994. PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.			

- ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
- ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.
- AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
- CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.
- GARCÍA LABORDA, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996.
- GARCÍA LABORDA, J. M^a: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
- HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
- KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.
- LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
- LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
- MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.
- PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
- SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno deberá entregar unha semana antes do exame os traballos que a continuación se indican:

- Lux aeterna, Atmosphères, y Études pour piano (Livre I, n.º.1: "Desordre"), de G. Ligeti; Quartet pour la fin du temps (movs. I-II: "Liturgie de cristal" y "Vocalise, pour l'Ange qui annonce la fin du Temps") y Quatre études de rythme ("Mode de valeurs e d'intensités"), de O. Messiaen; Piano variations, de A. Copland; Kreuzspiel (mov. I), de K. Stockhausen; Novelette (mov. I: "Announcement"), de W. Lutoslawski; Music for pieces of wood, de S. Reich.

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	b) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1º: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde a Segunda Guerra Mundial até a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de par tida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Expresionismo.	1.1. Generalidades	1
2. A 2ª Escola de Viena. O dodecafonismo.	2.1. A. Schönberg - 2.2. A. Webern - 2.3. A. Berg - 2.4. A técnica dodecafónica	9
3. As vangardas históricas.	3.1. Microtonalidade - 3.2. Pre-experimentalismo	3
4. O período de entreguerras en España.	4.1. Movements e tendencias musicais - 4.2. Principais compositores	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
	Rendemento e actitude nas clases.		20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto acontece, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186. MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998. MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.			

- PERSICETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
- ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
- ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.
- AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
- CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.
- GARCÍA LABORDA, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996.
- GARCÍA LABORDA, J. M^a: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
- HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
- KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.
- LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Books, 2003.
- LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
- MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.
- PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
- SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno deberá entregar unha semana antes do exame os traballos que a continuación se indican:

- Suite op.25 (Minuetto e Gavotte), de Shoenberg; Cuarteto de cuerda op.28, e Seis Bagatelas para cuarteto de cuerda op.9, de Webern; Density 21.5; Ionization, e Hyperprisms de Varèse; Variaciones para piano, de Copland.

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	b) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1º: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAI	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde a Segunda Guerra Mundial até a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de par tida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Serialismo no continente americano	1.1 Principais compositores	3
2. Retorno ao pasado	2.1. O novo romanticismo - 2.2. G. Rochberg, John Corigliano	2
3. Música concreta e música electrónica. Música espectral	3.1. Xenakis, Stockhausen - 3.2. Grisey, Murail...	5
4. Novos timbres instrumentais	4.1. A exploración timbrica - 4.2. A nova complexidade	2
5. Novas grafías musicais	5.1. O grafismo musical - 5.2. Principais compositores	2
6. A música de vangarda española	6.1. A xeración do 51. - 6.2 As xeracións posteriores.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN			CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
Total de horas por cuadrimestre					
90					
6. Avaliación					
ORDINARIA					
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)					
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10			40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9. Rendemento e actitude nas clases.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10			40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..					
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)					
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10			60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10			40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*					
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10			60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10			40%
EXTRAORDINARIA					
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10			60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10			40%
ERASMUS					
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.					
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.					
7. Alumnado con necesidades educativas especiais					
DESCRIPCIÓN			CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.			Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos					
GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186. MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998.					

- MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.
AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.
GARCÍA LABORDA, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996.
GARCÍA LABORDA, J. M^a: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.
LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.
PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno deberá entregar unha semana antes do exame os traballos que a continuación se indican:

- Sonata para saxofón y piano, op. 167, de R. Alís, Semi-simple variations, de Milton Babbitt; O King (versión de cámara para una para voz, flauta, clarinete, violín, violochello y piano), de L. Berio; Le Mar teau sans maître (mov. III: "l'Ar tisanat furieux", y mov. VI: "Boureaux de solitude"), de P. Boulez; Cadencia de piano, de C. Halffter; Ahmar-Aswhad, de J. M^a, Sánchez Verdú; Concierto para clavicémbalo y 5 instrumentos, de J. Soler; Voice, de T. Takemitsu; Herma y Empreintes, de I. Xenakis.

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	b) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1º: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde finais do século XIX até a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de par tida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A herdanza musical do século XIX.	1.1. Generalidades	1
2. Mais alá da tonalidade. Principios disgregadores.	2.1. Caída do sistema internacional 2.2. Da tonalidade á modalidade. 2.3. As escalas. 2.4. As formacións harmónicas.	1
3. Compositores de transición.	3.1 Principales compositores: Mahler, Strauss, Reger...	3
4. Técnica das tendencias, escolas e autores tras o estilo internacional.	4. Profundación na técnica das tendencias, escolas e autores que xorden tras o estilo internacional. 4.1. Os nacionalismos. 4.2. O impresionismo. 4.3. O neoclasicismo. 4.4 Bi-politonalidade/modalidade.	3
5. A música no continente europeo.	5. Debussy, Bartok, Stravinsky, Ravel, Satie, Skryabin, Holts...	9
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72

Total de horas por cuadrimestre **90**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9. Rendemento e actitude nas clases.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%
			20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dicembro-)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	T1,2,3,4,8, X4,10,11,12,13, 15,23, EC1,2,3,7,8,10	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	60%
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3,8, X11,12,13,23, EC1,2,3,8,10	40%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186.

MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998.

- MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
PERSICETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.
AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.
GARCÍA LABORDA, J. Mº: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996.
GARCÍA LABORDA, J. Mº: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.
LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.
PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno deberá entregar unha semana antes do exame os traballos que a continuación se indican:

- Mikrokosmos de Bartok (vol.IV: nºs 100, 101, 107; vol VI nº143); Los Planetas (Venus), de Holts; Children's Corner (pieza nº3); e Preludios vol I, (nº 2 y 8), de Debussy; Ravel: Sonata para violín y piano, (mov. 1º); Sonatina para piano (mov.2º), de Ravel; Sonata para oboe e piano e sonata para clarinete e piano (mov.1º) Poulenc; Historia del soldado (Marcha del diablo), de Stravinsky.

Programación Docente de COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			6						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Elementos e procedementos construtivos na Fuga.	1.Introdución no estudo dos diferentes elementos e procedementos construtivos na Fuga. 1.1. O suxeito, a resposta e o contrasuxeito. 1.2. O Plan formal da Fuga.	1
2. Afondamento no estudo dos elementos e procedementos construtivos da Fuga.	2.1. A resposta tonal e real. 2.2. Os contrasuxeitos e o contrapunto invertible. 2.3. Os episodios. 2.4. O pedal. 2.5. Os estreitos. 2.6. A coda. 2.7. Organización formal y tonal.	2
3. Análise das Fugas de Bach.	3. Recoñecemento e asimilación dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos construtivos da Fuga, mediante a análise das Fugas de Bach. 3.1. Análise da forma e da estrutura da Fuga. 3.2. Os elementos construtivos da Fuga e as súas relacións. 3.3. Procesos tonais e cadenciais na Fuga.	3
4. Desenvolvemento da linguaxe persoal.	4. Desenvolvemento dunha linguaxe persoal a través da composición de fugas de escola e libres. 4.1. A Fuga de escola e a súa aplicación. 4.2. A Fuga libre. 4.3. Procedementos da Fuga na composición.	11
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as	1,5		1,5

dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.			
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3, X21, EC5	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) e as análises (en Word ou Pdf) que se detallan a continuación, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial: Composicións: - Dúas fugas para piano a catro partes reais. Pódese substituír unha das fugas para piano por unha vogal a catro voces reais. Análise escrita: - Avaliación continua: Fugas nº 6, 7, 16 e 23 do Clave Bien Temperado de J.S. Bach (ed. Urtext).	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1,3, X21, EC5	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) e as análises (en Word ou Pdf) que se detallan a continuación, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial: Composicións: - Dúas fugas para piano a catro partes reais. Pódese substituír unha das fugas para piano por unha vogal a catro voces reais. Análise escrita: - Avaliación alternativa e extraordinaria: Fugas nº 1, 7, 8, 13, 14, 19, 21 e 24 do Clave Bien Temperado, de Bach (ed. Urtext)	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1,3, X21, EC5	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) e as análises (en Word ou Pdf) que se detallan a continuación, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial: Composicións: - Dúas fugas para piano a catro partes reais. Pódese substituír unha das fugas para piano por unha vogal a catro voces reais. Análise escrita: - Avaliación alternativa e extraordinaria: Fugas nº 1, 7, 8, 13, 14, 19, 21 e 24 do Clave Bien Temperado, de Bach (ed. Urtext)	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1,3, X21, EC5	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación alternativa.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Antokoletz, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
- Artaza, J. M.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
- Aulestia, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
- Bach, J. S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).
- Boulez, P.: Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
- Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
- Catalán, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.
- Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. Paris : ed. Alphonse Leduc, 1972.
- Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002
- Cook, N.: Analysis through composition, Oxford U. Press
- Cureses, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
- Dibelius, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
- Downs, P. G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998
- Dubois, T.: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième partie).
- Fornier, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
- Fubini, E.: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001
- García Laborda, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.
- Gedalgé, A.: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.
- Hába, A.: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.
- Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000
- Krehl, S.: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
- LaRue, J.: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Lendvai, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
- Lester, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.
- Messiaen, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc. 1944
- Morgan, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
- Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.
- Planinga, L.: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992
- Perle, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
- Persichetti, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
- Rosen, C.: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".
- Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
- Soler, J.: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
- Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria
- Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Programación Docente de COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		6							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@cmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@cmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras.	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A combinación dos instrumentos de vento madeira e o piano.	1.1. Análise de pezas para piano e un instrumento de vento madeira. Poulenc, Debussy, Hindemith, etc.. 1.2. Composición para piano e instrumento de vento madeira.	6
2. Formacións camerísticas para instrumentos de vento.	2.1. Achegamento a outros estilos para afondar na súa propia linguaxe persoal. Ligeti, Hindemith, etc. 2.2. Análise de pezas para quinteto de vento, ou outras formacións camerísticas que inclúan instrumentos de vento, nun contexto harmónico posterior ao romanticismo	1
3. Composición camerística para tres ou máis instrumentos.	3.1. Composición para quinteto de vento (ou outra formación camerística que inclúa instrumentos de vento -a determinar polo profesor-) nun contexto harmónico persoal (tres tempos).	9
4.- Práctica auditiva.	4.1. Desenvolvemento da audición interior.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
----------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame	Composición dun quinteto de vento ou quinteto con piano a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	60%
Traballo persoal	Entrega de traballos: - Unha obra para piano e instrumento de vento madeira, –a determinar polo profesor–. Duración mínima: 4 minutos. - Un quinteto de vento ou outra formación de cámara de máis de tres instrumentos, –a determinar polo profesor–, nunha linguaxe postonal. Duración mínima: 7 minutos.	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Antokoletz, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
Artaza, J. M.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
Aulestia, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
Bach, J. S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).
Boulez, P.: Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

- Catalán, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.
- Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. Paris : ed. Alphonse Leduc, 1972.
- Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002
- Cook, N.: Analysis through composition, Oxford U. Press
- Cureses, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
- Dibelius, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
- Downs, P. G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998
- Dubois, T.: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).
- Fornier, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
- Fubini, E.: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001
- García Laborda, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.
- Gedálge, A.: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.
- Hába, A.: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.
- Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000
- Krehl, S.: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
- LaRue, J.: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Lendvai, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
- Lester, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.
- Messiaen, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc. 1944
- Morgan, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
- Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.
- Planinga, L.: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992
- Perle, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
- Persichetti, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
- Rosen, C.: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".
- Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
- Soler, J.: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
- Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria
- Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Programación Docente de COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				6					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Elementos e procedementos construtivos do XIX e principios do XX.	1.1. Introducción no estudo dos diferentes elementos e procedementos construtivos xurdidos a finais do século XIX e principios do XX.	1
2. Principios disgregadores do sistema tonal.	2.1. Caída do sistema internacional 2.2. Da tonalidade á modalidade. - 2.3. As escalas - 2.4. As formacións harmónicas	2
3. A nova concepción do ritmo, métrica e melodía.	3.1. A métrica e o ritmo. 3.2. A evolución da melodía.	2
4. Autores, escolas e tendencias que xorden tras o estilo internacional.	4. Profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias que xorden tras o estilo internacional. 4.1. Os nacionalismos. 4.2. O impresionismo. 4.3. O neoclasicismo.	6
5. As pequenas e medianas formas.	5.1. Obras a solo. 5.2. Obras a dúo. 5.3. Obras a trío. 5.4. Obras para cuarteto, ensemble.	6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as	1,5		1,5

dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.			
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3, X21, EC5,8	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Unha breve peza para piano na que se utilicen procedementos modais. - Unha pequena suite para piano na que aparezan os elementos estudados nos puntos anteriores. - Unha breve romanza para clarinete e piano que conteña os conceptos e procedementos estudados. - Un trío ou cuarteto de madeiras, en tres movementos, que conteña os conceptos e procedementos estudados. 2. Rendemento e actitude nas clases.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Unha breve peza para piano na que se utilicen procedementos modais. - Unha pequena suite para piano na que aparezan os elementos estudados nos puntos anteriores. - Unha breve romanza para clarinete e piano que conteña os conceptos e procedementos estudados. - Un trío ou cuarteto de madeiras, en tres movementos, que conteña os conceptos e procedementos estudados.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Unha breve peza para piano na que se utilicen procedementos modais. - Unha pequena suite para piano na que aparezan os elementos estudados nos puntos anteriores. - Unha breve romanza para clarinete e piano que conteña os conceptos e procedementos estudados. - Un trío ou cuarteto de madeiras, en tres movementos, que conteña os conceptos e procedementos estudados.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

EXTRAORDINARIA			
Exame	ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	ídem avaliación alternativa.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino			

non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedalgé, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.

Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.

Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).

Fornier, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.

ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Programación Docente de COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	6								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@cmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@cmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- Análise dos elementos da linguaxe do lied clásico.	1.1. Análise de partituras para assimilar o estilo e a forma da do lied clásico e romántico. Harmonía, forma, estilo, relación texto-música. 1.2. Análise de partituras para assimilar estilos e formas diferentes, máis contemporáneos: Debussy, Ravel ou calquera outro que, polo seu interese, puidese xurdir.	2
2.- A forma lied a partir do clasicismo.	2. Lieder para voz e piano.	4
3.- Análise dos elementos da linguaxe musical pianístico do clasicismo.	3.1. Análise de partituras para assimilar o estilo e a forma da sonata para piano. Asimilación de tópicos harmónicos e formais do clasicismo: cuarta e sexta cadencial, dominante da dominante, progresións, etc.	2
4.- A forma "sonata".	4.1. Sonata para piano coas características propias do clasicismo.	8
5.- Práctica auditiva.	5.1. Desenvolvemento da audición interna.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame	Composición dun lied ou movemento de sonata a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas.	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	60%
Traballo persoal	Entrega de traballos: - Dúas cancións para voz e piano. - Unha sonata clásica para piano (tres tempos).	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Antokoletz, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
- Artaza, J. M.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
- Aulestia, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
- Bach, J. S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).
- Boulez, P.: Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
- Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
- Catalán, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.
- Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

- Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002
- Cook, N.: Analysis through composition, Oxford U. Press
- Cureses, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
- Dibelius, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
- Downs, P. G.; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998
- Dubois, T.: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).
- Forner, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
- Fubini, E.: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001
- García Laborda, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.
- Gedalgé, A.: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.
- Hába, A.: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.
- Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000
- Krehl, S.: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
- LaRue, J.: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Lendvai, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
- Lester, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.
- Messiaen, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc. 1944
- Morgan, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
- Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.
- Planinga, L.: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992
- Perle, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
- Persichetti, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
- Rosen, C.: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".
- Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
- Soler, J.: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
- Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria
- Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Programación Docente de COMPOSICIÓN VIII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								6	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras.	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Os séculos XX (continuación) e XXI	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. As técnicas especiais	2.1. A microtonalidade - 2.2. Música e matemáticas - 2.3 Espectralismo. 2.4. Outras técnicas	4
3. Novas concepcións estruturais	3.1. A texturalidade. 3.2. As estruturas sonoras	2
4. Profundación nas formas e estruturas medianas e grandes.	4.1. Obras para quinteto, sexteto, octeto... 4.2. Obras para solista e conxunto instrumental 4.3. Obras para orquestra	8
5. Novos sistemas de notación musical.	5.1. Notación e grafismo.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
---------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuadrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial: - Obra para orquestra a 3. Duración mínima: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior. - Quinteto con piano (cl, vl, vla, vc, pno). Duración mínima: 10 minutos. A Linguaxe e os procedementos compositivos empregados porán especial énfase no uso de técnicas instrumentais extendidas. - Obra para solista e conxunto instrumental. Solista de libre elección. Conxunto instrumental: 1.1.1.1-1.1.1.1.-perc-pno-2-1-1-1. Duración mínima: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial: - Obra para orquestra a 3. Duración mínima: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior. - Quinteto con piano (cl, vl, vla, vc, pno). Duración mínima: 10 minutos. A Linguaxe e os procedementos compositivos empregados porán especial énfase no uso de técnicas instrumentais extendidas. - Obra para solista e conxunto instrumental. Solista de libre elección. Conxunto instrumental: 1.1.1.1-1.1.1.1.-perc-pno-2-1-1-1. Duración mínima: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial: - Obra para orquestra a 3. Duración mínima: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior. - Quinteto con piano (cl, vl, vla, vc, pno). Duración mínima: 10 minutos. A Linguaxe e os procedementos compositivos empregados porán especial énfase no uso de técnicas instrumentais extendidas. - Obra para solista e conxunto instrumental. Solista de libre elección. Conxunto instrumental: 1.1.1.1-1.1.1.1.-perc-pno-2-1-1-1. Duración mínima: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación alternativa.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998
- Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press
- Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001
- Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.
- LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.
- Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992
- Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria
- Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997
- Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).
- Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.
- Gedalgé, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.
- CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.
- LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
- MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
- PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
- MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944
- PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
- AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
- CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.
- G^a LABORDA, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.
- HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
- LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.
- Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002
- Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004
- Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000
- La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.
- Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999
- Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".
- Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
- Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música
- Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
- Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).
- Forner, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
- Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
- Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
- ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
- ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
- HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
- ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
- BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
- CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
- DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
- G^a LABORDA, J. M^a: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.
- BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
- CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
- DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Programación Docente de COMPOSICIÓN VII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							6		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras.	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O século XX (continuación)	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. Estudo das técnicas seriais.	2. Continuación no estudo das técnicas seriais.	4
3. A música experimental (continuación)	3.1. A indeterminación. 3.2. Aleatoriedade controlada. 3.3. Aleatoriedad libre. 3.4. Cita e collage.	2
4. Profundación nas formas e estruturas medianas e grandes (continuación).	4.1. Obra para cuarteto de percusionistas. 4.2. Obras para quinteto sexteto, octeto... 4.3. Obras para orquestra.	8
5. Novas concepcións creativas.	5.1. Elementos non musicais no discurso.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5

Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuadrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuadrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3, X21, EC5,8	40%
Traballo persoal	<p>1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.</p> <p>Composicións:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dúas obras escritas a partir de poemas dalgún autor do século XX (eleito polo profesor) nas que se deberán empregar os procedementos seguintes: serialismo e aleatoriedade controlada. A plantiña será escollida entre as voces e instrumentos seguintes: soprano, barítono, frauta, oboe, 2 percusionistas, guitarra, piano, cello e contra baixo. Duración Mínima: 6 minutos cada unha. - Obra para conxunto instrumental. Instrumentación: frauta, clarinete, fagot, percusión, piano, violín, viola e violonchelo. Duración mínima: 10'. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior. - Obra para catro percusionistas. Entre os instrumentos de percusión deben figurar tanto de altura determinada como indeterminada. Duración mínima: 7 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior. <p>2. Rendemento e actitude nas clases.</p>	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)

Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detallan no apartado de traballo persoal. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación ordinaria.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detallan no apartado de traballo persoal. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación ordinaria.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Ídem avaliación alternativa.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación ordinaria.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998
- Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press
- Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001
- Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.
- LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.
- Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992
- Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria
- Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997
- Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).
- Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.
- Gedalgé, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.
- CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.
- LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
- MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
- PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
- MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944
- PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
- AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
- CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.
- Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.
- HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
- LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.
- Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002
- Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004
- Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000
- La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.
- Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999
- Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".
- Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
- Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música
- Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
- Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).
- Forner, J. &Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
- Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
- Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
- ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
- ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
- HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
- ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
- BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
- CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
- DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
- Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.
- BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
- CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
- DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Programación Docente de COMPOSICIÓN VI

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE						6			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O século XX (continuación)	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. Estudo das técnicas seriais.	2.1. Iniciación ó serialismo integral. 2.2. O. Messiaen. 2.3. P. Boulez	6
3. Introducción a música experimental	3.1. A indeterminación. 3.2. Aleatoriedade controlada. 3.3. Aleatoriedad libre	4
4. Profundación nas formas e estruturas medianas e grandes.	4.1. Obras para cuarteto. 4.2. Obras para quinteto. 4.4. Obras para ensembles. 4.3. Obras para orquestra.	5
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24

Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3, X21, EC5,8	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: 1. Un trío con piano que empregue a técnica de Messiaen (a súa duración será de alomenos 8') 2. Un cuarteto de madeiras, en tres movementos, que empregue serialismo integral, polo menos, en dous perfís (a súa duración será de alomenos 6'), ou un quinteto de metal aleatorio, en tres movementos (a súa duración será de alomenos 6'). 3. Unha obra para orquestra a 2, na que aparezan algúns dos elementos estudados no curso (a súa duración será alomenos de 10').	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: 1. Un trío con piano que empregue a técnica de Messiaen (a súa duración será de alomenos 8') 2. Un cuarteto de madeiras, en tres movementos, que empregue serialismo integral, polo menos, en dous perfís (a súa duración será de alomenos 6'), ou un quinteto de metal aleatorio, en tres movementos (a súa duración será de alomenos 6'). 3. Unha obra para orquestra a 2, na que aparezan algúns dos elementos estudados no curso (a súa duración será alomenos de 10'). Asemade o alumnado deberá entregar a análise escrita dos Alterberg lieder, op. 4 (II e V) de A. Berg.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que se detallan a continuación (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: 1. Un trío con piano que empregue a técnica de Messiaen (a súa duración será de alomenos 8') 2. Un cuarteto de madeiras, en tres movementos, que empregue serialismo integral, polo menos, en dous perfís (a súa duración será de alomenos 6'), ou un quinteto de metal aleatorio, en tres movementos (a súa duración será de alomenos 6'). 3. Unha obra para orquestra a 2, na que aparezan algúns dos elementos estudados no curso (a súa duración será alomenos de 10'). Asemade o alumnado deberá entregar a análise escrita dos Alterberg lieder, op. 4 (II e V) de A. Berg.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

EXTRAORDINARIA

Exame	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	Ídem avaliación alternativa	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Ar t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedalgé, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.

Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.

Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).

Forner, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.

ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.

BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Programación Docente de COMPOSICIÓN V

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE					6				Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras.	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O século XX.	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. O expresionismo	2.1. O expresionismo e a súa evolución. 2.2. A técnica serial. 2.3. O dodecafonismo.	7
3. O sistema modal (continuación)	3.1. O. Messiaen. 3.2. A. Scriabin.	3
4. A nova simplicidade	4.1. O minimalismo. 4.2. O minimalismo de Steve Reich, Philip Glass y Michael Nyman.	2
5. As pequenas e medianas formas e estruturas	5.1. Obras a solo. 5.2. Obras a dúo. 5.3. Obras a trío. 5.4. Obras para cuarteto. 5.5. Obras para quinteto, ensemble.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
---------------------------------	-------------------	-----------------------	-------------

Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		152,5	152,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	T1,3, X21, EC5,8	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que a continuación se detallan (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Dúas breves pezas dodecafónicas para piano. - Un cuarteto dodecafónico para corda (a súa duración será de alomenos 10') - Unha obra, para voz e grupo de cámara instrumental, na que se utilice unha linguaxe expresionista atonal, a partir dun texto simbolista ou expresionista dado polo profesor. - Unha peza para catro percusionistas na que se utilicen procedementos minimalistas (a súa duración será de alomenos 6').	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Ídem. avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que a continuación se detallan (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Dúas breves pezas dodecafónicas para piano. - Un cuarteto dodecafónico para corda (a súa duración será de alomenos 10') - Unha obra, para voz e grupo de cámara instrumental, na que se utilice unha linguaxe expresionista atonal, a partir dun texto simbolista ou expresionista dado polo profesor. - Unha peza para catro percusionistas na que se utilicen procedementos minimalistas (a súa duración será de alomenos 6'). Asemade, o alumnado deberá entregar a análise escrita das seguintes obras: Preludes Op. 74 (nºs 1 y 3) de A. Scriabin y Petites esquisses d'oiseaux (nº 2: Le merle noir) de O. Messiaen.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións que a continuación se detallan (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive), polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. Composicións: - Dúas breves pezas dodecafónicas para piano. - Un cuarteto dodecafónico para corda (a súa duración será de alomenos 10') - Unha obra, para voz e grupo de cámara instrumental, na que se utilice unha linguaxe expresionista atonal, a partir dun texto simbolista ou expresionista dado polo profesor. - Unha peza para catro percusionistas na que se utilicen procedementos minimalistas (a súa duración será de alomenos 6'). Asemade, o alumnado deberá entregar a análise escrita das seguintes obras: Preludes Op. 74 (nºs 1 y 3) de A. Scriabin y Petites esquisses d'oiseaux (nº 2: Le merle noir) de O. Messiaen.	T1,2,3,4,12,13, X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	ídem avaliación ordinaria.	T1,3, X21, EC5,8	60%
Traballo persoal	ídem avaliación alternativa	T1,2,3,4,12,13,	40%

		X5,7,10,21,24, EC4,5,7,8,10,11	
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
<p>Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998</p> <p>Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press</p> <p>Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001</p> <p>Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.</p> <p>LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998</p> <p>Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.</p> <p>Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992</p> <p>Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998</p> <p>Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria</p> <p>Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997</p> <p>Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).</p> <p>Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Ar t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.</p> <p>Gedálge, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.</p> <p>CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.</p> <p>LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.</p> <p>MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.</p> <p>PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.</p> <p>MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944</p> <p>PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.</p> <p>AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.</p> <p>CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.</p> <p>Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.</p> <p>HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.</p> <p>LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.</p> <p>Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002</p> <p>Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004</p> <p>Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000</p> <p>La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.</p> <p>Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999</p> <p>Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".</p> <p>Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.</p> <p>Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música</p> <p>Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.</p> <p>Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).</p> <p>Forner, J. &Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.</p> <p>Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.</p> <p>Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.</p> <p>ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.</p> <p>ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.</p> <p>HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.</p> <p>ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.</p> <p>BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.</p> <p>CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007</p> <p>DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004</p> <p>Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.</p> <p>BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.</p> <p>CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007</p> <p>DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004</p>			

Programación Docente de COMPOSICIÓN PARA A IMAXE II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das diferentes técnicas de composición e instrumentación aplicadas á imaxe. Dominio teórico/práctico das ferramentas tecnolóxicas precisas para o desenvolvemento de proxectos en diferentes medios, escénico e audiovisual, demostrando capacidade de adaptación. Estudo histórico e analítico da música para cine e dos diferentes xéneros. A industria cinematográfica e a escena alternativa, o rol da música. Planificación, organización e desenvolvemento dun proxecto audiovisual. Estudo da lexislación comparada vixente no fenómeno audiovisual.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T9, T15
XERAIS	X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27
ESPECÍFICAS	EC4, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aprender e practicar as técnicas da composición e produción no campo audiovisual. Aprender e practicar as técnicas de ambientación e efectos sonoros máis utilizados.	T1, T2, T4, X5, EC4, EC7
2. Estudar a integración do material compositivo sonoro e a imaxe, dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxéneo.	T1, T2, T4, X5, X21, X24, EC4, EC7, EC11
3. Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical para imaxe, nunha variedade ampla de contextos e formatos audiovisuais, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos.	T1, T2, T4, T9, X7, X17, X24, X27
4. Entender o poder da música para imaxe en relación á psicoacústica e percepción humana das diferentes posibilidades de significación do contido ou mensaxe que propón o audiovisual.	T4, X5, EC7
5. Coñecer analiticamente e auditivamente as músicas de diferentes estilos e xéneros, máis importantes e máis representativas do panorama da historia do cine e do panorama audiovisual en xeral antigo e moderno, e tamén a súa relación coa música xerada con novas tecnoloxías contemporáneas actuais.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11
6. Dotar ao alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coa a imaxe, no uso da música clásica do pasado, ou jazz e música popular, e no uso das novas tecnoloxías e os seus procedementos e na busca dun estilo e estética propias.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- Teoría e análise da historia da música en relación a imaxe.	1. Continuación no estudo dos orixes da música de cine. A música no cine americano, e no cine europeo, evolución histórica e autores máis importantes a o longo do século XX e XXI. Sinfonismos. Pop e Jazz. Grandes autores. Aprendizaxe de diferentes estilos musicais a nivel compositivo e da instrumentación e orgánicos, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos tipos de diferentes materiais empregados no cine, curtametraxe, documental, música para TV, música para anuncios, videoxogo. A función e o porqué da música. A ambientación sonora da imaxe.	4
2.- Proceso dunha produción audiovisual pre, pro e post- produccion.	2. Continuación do estudo da estrutura xerárquica dos departamentos e as súas funcións. O Compositor como xefe de departamento ou xefe de equipo.	1

3.- Nocións básicas da linguaxe audiovisual.	3.1. Imaxe: • Composición. • Tipos de plano. • Movementos de cámara. • Espacio e tempo cinematográfico. • Montaxe. 3.2. Son: • A voz, o ruído, a música. • Planos sonoros, movementos sonoros, espazos sonoros. • A edición do son.	1
4.- Análise da imaxe. Factores principais.	4. Continuación do estudo: Estructura e articulación. O fluxo sonoro. Elementos de análise.	1
5.- Posibilidades e efectos da música sobre a imaxe.	5. Continuación do estudo: O pacto de veridición. Funcións desencadenantes. Xustificación da música. A ilusión da música. O cliché. O leitmotiv. Os códigos. Contrapunto e decorado sonoro.	1
6.- O proceso compositivo e a sincronización.	6. Continuación co estudo de: Os bloques. Material temático. A instrumentación. O Estilo. Inicios e cadencias. A sincronización. A puntuación. Sistemas de sincronización. O alumno-músico aplicará todos os coñecementos aprendidos nas demais materias tecnolóxicas da especialidade para aplicalas no entorno audiovisual. Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais para a imaxe en diferentes estilos, relaciónándoas coos medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valoración e visión actualizada do panorama musical tecnolóxico e os seus procedementos en relación a imaxe. Coñecemento de diferentes estilos e estéticas compositivas da Historia da Música Clásica e moderna en relación a imaxe. Pop, Jazz, outros. Estudo e produción do efecto sonoro aplicado a imaxe e a súa relación co desenvolvemento da acción e significado da mensaxe. Uso de programas coma Soundforge 8.0, e Adobe Audition, Reaper, Spear, e outros para a edición e procesamento dos efectos sonoros. Estudio da xeración de música para un spot publicitario: O jingle, música original, música tradicional, a adaptación musical, a "música o estilo de...", o uso de música de cine, músicas en variados estilos. Manexo das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, mixtura, procesado, montaxe, secuenciación de audio imaxe que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, etc, como entornos posibles da montaxe son-imaxe a integrar e manipular dunxeito creativo o material nun medio homoxeneo. Panoramización en estereo 2.0, e coñecemento do sistema 5.1. Instrumentos virtuais: samplers, Rom-players, e sintetizadores. Librerías orquestrais e vintage. Aplicación de todo o aprendido en música para cine, curtametraxe, documental, música para videoxogos, música para tv, música para anuncios, montaxes de tipo interdisciplinar (teatro máis música, danza, vídeo, etc).	9
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Exposición traballos	9		9
Avaliación	1,5		1,5
Revisión avaliación	2		2
Act. introdutorias	1,5		1,5
Busca de información		11	11
Traballo individual		50	50
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través da realización de exercicios concretos segundo o prazo marcado polo profesor. A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	60%
Exame escrito	Entregar un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo (segundo as pautas do profesor), podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será entregado na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha proba teórico-práctica, que comprenda algún dos contidos contemplados na programación cuadrimestral e que será realizada na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos cunha duración máxima de 2 horas.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24,	60%

		X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	
Traballo persoal	Entregar un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo (segundo as pautas do profesor), podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será entregado na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba teórico-práctica, que comprenda algún dos contidos contemplados na programación cuadrimestral e que será realizada na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos cunha duración máxima de 2 horas.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Entregar un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo (segundo as pautas do profesor), podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será entregado na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
<p>ADLER, Samuel (2002). The study of orchestration. New York: W.W. Nor ton.</p> <p>ADORNO, Theodor y EISLER, Hans (1981). El cine y la música. Madrid: Fundamentos.</p> <p>ARIJON, D. (1988) Gramática del lenguaje audiovisual. Guipúzcoa: Escuela de Cine y Vídeo del País Vasco.</p> <p>BENET, V. J. (2004). La cultura del cine. Introducción a la historia y la estética del cine. Barcelona: Paidós.</p> <p>BORDWELL, David, STAIGER, Janet y THOMPSON, Kristin (1997). El cine clásico de Hollywood. Estilo cinematográfico y modo de producción hasta 1960. Barcelona: Paidós.</p> <p>BURT, George (1994) The art of film music. New England: Northeastern University Press.</p> <p>CHARLES, Agustín (2005). Instrumentación y Orquestación (varios volúmenes). Valencia: Rivera Editores.</p> <p>CHION, Michel (1993). La audiovisión. Barcelona: Paidós.</p> <p>CHION, Michel (1997). La música en el cine. Barcelona: Paidós.</p> <p>CHION, Michel (1999). El sonido: música, cine, literatura,.... Barcelona: Paidós.</p> <p>COLÓN, Carlos, INFANTE, Fernando y LOMBARDO, Manuel (1997). Historia y teoría de la música en el cine. Presencias afectivas. Sevilla: Alfar.</p> <p>CONE, Edward T. (1968) Musical form and musical performance. New York: Nor ton.</p> <p>COOK, Nicholas (1994). A guide to musical analysis. New York: Oxford University Press.</p> <p>COOK, Nicholas (2004). Analysing musical multimedia. New York: Oxford University Press.</p> <p>COOKE, Merwyn (2001). Film music. The New Grove Dictionary of Music and Musicians. Vol. 8. Second Edition. New York: Oxford University Press.</p> <p>CUETO, Rober to. Cien bandas sonoras en la historia del cine. Madrid: Nuer, 1996.</p> <p>EVANS, Mark (1975). Soundtrack: the music and the movies. Nueva York: Hopkinson and Blake.</p> <p>HALAS, John / MANVELL, Roger. La técnica de los dibujos animados. Barcelona: Omega, 1990.</p> <p>INGLIS, Ian (2003). Popular music and film. Londres: Wallflower Press.</p> <p>JULLIER, Laurent. El sonido en el cine. Barcelona : Paidós, 2007.</p> <p>LLUÍS I FALCÓ, Josep (1995). Método de análisis de la música cinematográfica.</p> <p>LONDON, Kurt (1970). Film music. New York: Arno Press y The New York Times.</p> <p>MOYA LORENTE, Fernando (1993). Los grandes músicos del cine. Barcelona: Royal Books.</p>			

NIETO, José (2004). Música para la imagen: La influencia secreta. Madrid: Fundación Autor.
PRENDERGAST, Roy M. (1992). Film music. A neglected art (second edition). New York: W.W. Norton.
RAMAGUERA I RAMIÓ, Joaquim (1993). El lenguaje cinematográfico. Gramática, géneros, estilos y materiales. Madrid: Ediciones de la Torre.
ROMÁN, A. (2008). El lenguaje musivisual. Semiótica y estética de la música cinematográfica. Mousike.
RUSSELL, Mark / YOUNG, James (Eds.). Bandas Sonoras. Cine. Barcelona: Océano, 2001.
WIERZBICKI, James (2009). Film music. A history. New York: Routledge.
XALABARDER, Conrado. Música de cine: una ilusión óptica: método de análisis y creación de bandas sonoras. [S. l.]: LibrosEnRed, 2006

Enlaces Recomendados:

- Asociación por la Difusión de la Música Audiovisual (Antes conocida como ACMDC): <http://admablogg.blogspot.com>
- Cine Bso: www.cinebso.com Contiene críticas y comentarios a BSO, dossiers y biografías.
- Compositores Cinematográficos del Estado Español: <http://usuarios.lycos.es/compositores> Web personal de Josep Lluís i Falcó
- Filmoteca Española (Madrid): www.mcu.es/cine Ministerio de Cultura
- Historia y crítica del cine español: www.cervantesvirtual.com/portal/LGB/cine_estatica.shtml - Biblioteca Vir tual Miguel de Cervantes. Contiene artículos y material audiovisual.
- Internet Movie Data Base (IMDB): www.imdb.es La mayor base de datos cinematográfica en la Red.
- Mundo BSO: www.mundobso.com Web gestionada por Conrado Xalabarder (crítico de Fotogramas).
- Musimagen: www.musimagen.com Asociación de compositores de música para audiovisual.

Programación Docente de COMPOSICIÓN PARA A IMAXE I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das diferentes técnicas de composición e instrumentación aplicadas á imaxe. Dominio teórico/práctico das ferramentas tecnolóxicas precisas para o desenvolvemento de proxectos en diferentes medios, escénico e audiovisual, demostrando capacidade de adaptación. Estudo histórico e analítico da música para cine e dos diferentes xéneros. A industria cinematográfica e a escena alternativa, o rol da música. Planificación, organización e desenvolvemento dun proxecto audiovisual. Estudo da lexislación comparada vixente no fenómeno audiovisual.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T9, T15
XERAIS	X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27
ESPECÍFICAS	EC4, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aprender e practicar as técnicas da composición e produción no campo audiovisual. Aprender e practicar as técnicas de ambientación e efectos sonoros máis utilizados.	T1, T2, T4, X5, EC4, EC7
2. Estudar a integración do material compositivo sonoro e a imaxe, dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxéneo.	T1, T2, T4, X5, X21, X24, EC4, EC7, EC11
3. Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical para imaxe, nunha variedade ampla de contextos e formatos audiovisuais, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos.	T1, T2, T4, T9, X7, X17, X24, X27
4. Entender o poder da música para imaxe en relación á psicoacústica e percepción humana das diferentes posibilidades de significación do contido ou mensaxe que propón o audiovisual.	T4, X5, EC7
5. Coñecer analiticamente e auditivamente as músicas de diferentes estilos e xéneros, máis importantes e máis representativas do panorama da historia do cine e do panorama audiovisual en xeral antigo e moderno, e tamén a súa relación coa música xerada con novas tecnoloxías contemporáneas actuais.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11
6. Dotar ao alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coa a imaxe, no uso da música clásica do pasado, ou jazz e música popular, e no uso das novas tecnoloxías e os seus procedementos e na busca dun estilo e estética propias.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.-Teoría e análise da historia da música en relación a imaxe.	1. Estudo dos orixes da música de cine. A música no cine americano, e no cine europeo, evolución histórica e autores máis importantes a o longo do século XX e XXI. Sinfonismos. Pop e Jazz. Grandes autores. Aprendizaxe de diferentes estilos musicais a nivel compositivo e da instrumentación e orgánicos, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos tipos de diferentes materiais empregados no cine, curtametraxe, documental, música para TV, música para anuncios, videoxogo. A función e o porqué da música.	4
2.- Proceso dunha produción audiovisual pre, pro e post- produción.	2. Estudo da estrutura xerárquica dos departamentos e as súas funcións. O Compositor como xefe de departamento ou xefe de equipo.	1

3.- Nocións básicas da linguaxe audiovisual.	3.1. Imaxe: • Composición. • Tipos de plano. • Movementos de cámara. • Espazo e tempo cinematográfico. • Montaxe. 3.2. Son: • A voz, o ruído, a música. • Planos sonoros, movementos sonoros, espazos sonoros. • A edición do son.	1
4.- Análise da imaxe. Factores principais.	4. Estrutura e articulación. O fluxo sonoro. Elementos de análise.	1
5.- Posibilidades e efectos da música sobre a imaxe.	5. O pacto de veridición. Funcións desencadeantes. Xustificación da música. A ilusión da música. O cliché. O leitmotiv. Os códigos. Contrapunto e decorado sonoro.	1
6.- O proceso compositivo e a sincronización.	6.1. Os bloques. Material temático. A instrumentación. O Estilo. Inicios e cadencias. A sincronización. A puntuación. Sistemas de sincronización. 6.2. O alumno-músico aplicará todos os coñecementos aprendidos nas demais materias tecnolóxicas da especialidade para aplicalas no entorno audiovisual. 6.3. Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais para a imaxe en diferentes estilos, relaciónándoas cós medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valoración e visión actualizada do panorama musical tecnolóxico e os seus procedementos en relación a Imaxe. 6.4. Coñecemento de diferentes estilos e estéticas compositivas da Historia da Música Clásica e moderna en relación a imaxe. Pop, Jazz, outros. 6.5. Manexo das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, mixtura, procesado, montaxe, secuenciación de audio imaxe que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, Reaper, etc, como entornos posibles da montaxe son-imaxe a integrar e manipular dunxeito creativo o material nun medio homoxeneo. Panoramización en estereo 2.0, e coñecemento do sistema 5.1. Instrumentos virtuais: samplers, Rom-players, e sintetizadores. Librerías orquestais e vintage. 6.6. Aplicación de todo o aprendido en música para cine, curtametraxe, documental, música para videoxogos, música para tv, música para anuncios montaxes de tipo interdisciplinar (teatro máis música, danza, vídeocreación, etc)	9
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Exposición traballos	9		9
Avaliación	1,5		1,5
Revisión avaliación	2		2
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Busca de información		11	11
Traballo individual		50	50
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través da realización de exercicios concretos segundo o prazo marcado polo profesor. A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	60%
Exame escrito	Entregar un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo (segundo as pautas do profesor), podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será entregado na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha proba teórico-práctica, que comprenda algún dos contidos contemplados na programación cuadrimestral e que será realizada na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos cunha duración máxima de 2 horas.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	60%
Traballo persoal	Entregar un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo (segundo as pautas do profesor), podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será entregado na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			

Exame escrito	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Ver avaliación extraordinaria	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba teórico-práctica, que comprenda algún dos contidos contemplados na programación cuadrimestral e que será realizada na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos cunha duración máxima de 2 horas.	T1, T2, T3, T4, T9, T15, X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27, EC4, EC7, EC8, EC11.	70%
Traballo persoal	Entregar un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo (segundo as pautas do profesor), podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros. Será entregado na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, T4, T15, X2, X5, X17, X21, X24, EC4, EC7, EC8, EC11.	30%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ADLER, Samuel (2002). The study of orchestration. New York: W.W. Norton.

ADORNO, Theodor y EISLER, Hans (1981). El cine y la música. Madrid: Fundamentos.

ARIJON, D. (1988) Gramática del lenguaje audiovisual. Guipúzcoa: Escuela de Cine y Vídeo del País Vasco.

BENET, V. J. (2004). La cultura del cine. Introducción a la historia y la estética del cine. Barcelona: Paidós.

BORDWELL, David, STAIGER, Janet y THOMPSON, Kristin (1997). El cine clásico de Hollywood. Estilo cinematográfico y modo de producción hasta 1960. Barcelona: Paidós.

BURT, George (1994) The art of film music. New England: Northeastern University Press.

CHARLES, Agustín (2005). Instrumentación y Orquestación (varios volúmenes). Valencia: Rivera Editores.

CHION, Michel (1993). La audiovisión. Barcelona: Paidós.

CHION, Michel (1997). La música en el cine. Barcelona: Paidós.

CHION, Michel (1999). El sonido: música, cine, literatura,.... Barcelona: Paidós.

COLÓN, Carlos, INFANTE, Fernando y LOMBARDO, Manuel (1997). Historia y teoría de la música en el cine. Presencias afectivas. Sevilla: Alfar.

CONE, Edward T. (1968) Musical form and musical performance. New York: Norton.

COOK, Nicholas (1994). A guide to musical analysis. New York: Oxford University Press.

COOK, Nicholas (2004). Analysing musical multimedia. New York: Oxford University Press.

COOKE, Merwyn (2001). Film music. The New Grove Dictionary of Music and Musicians. Vol. 8. Second Edition. New York: Oxford University Press.

CUETO, Roberto. Cien bandas sonoras en la historia del cine. Madrid: Nuer, 1996.

EVANS, Mark (1975). Soundtrack: the music and the movies. Nueva York: Hopkinson and Blake.

HALAS, John / MANVELL, Roger. La técnica de los dibujos animados. Barcelona: Omega, 1990.

INGLIS, Ian (2003). Popular music and film. Londres: Wallflower Press.

JULLIER, Laurent. El sonido en el cine. Barcelona: Paidós, 2007.

LLUÍS I FALCÓ, Josep (1995). Método de análisis de la música cinematográfica.

LONDON, Kurt (1970). Film music. New York: Arno Press y The New York Times.

MOYA LORENTE, Fernando (1993). Los grandes músicos del cine. Barcelona: Royal Books.

NIETO, José (2004). Música para la imagen: La influencia secreta. Madrid: Fundación Autor.

PRENDERGAST, Roy M. (1992). Film music. A neglected art (second edition). New York: W.W. Norton.

RAMAGUERA I RAMÍO, Joaquim (1993). El lenguaje cinematográfico. Gramática, géneros, estilos y materiales. Madrid: Ediciones de la Torre.

ROMÁN, A. (2008). El lenguaje audiovisual. Semiótica y estética de la música cinematográfica. Mousike.

RUSSELL, Mark / YOUNG, James (Eds.). Bandas Sonoras. Cine. Barcelona: Océano, 2001.

WIERZBICKI, James (2009). Film music. A history. New York: Routledge.

XALABARDER, Conrado. Música de cine: una ilusión óptica: método de análisis y creación de bandas sonoras. [S. l.]: LibrosEnRed, 2006

Enlaces Recomendados:

- Asociación por la Difusión de la Música Audiovisual (Antes conocida como ACMDC): <http://admablogg.blogspot.com>
- Cine Bso: www.cinebso.com Contiene críticas y comentarios a BSO, dossiers y biografías.
- Compositores Cinematográficos del Estado Español: <http://usuarios.lycos.es/compositores> Web personal de Josep Lluís i Falcó
- Filmoteca Española (Madrid): www.mcu.es/cine Ministerio de Cultura
- Historia y crítica del cine español: www.cer-vantesvir-tual.com/por-tal/LGB/cine_estatica.shtml - Biblioteca Vir tual Miguel de Cer vantes. Contiene artículos y material audiovisual.
- Internet Movie Data Base (IMDB): www.imdb.es La mayor base de datos cinematográfica en la Red.
- Mundo BSO: www.mundobso.com Web gestionada por Conrado Xalabarder (crítico de Fotogramas).
- Musimagen: www.musimagen.com Asociación de compositores de música para audiovisual.

Programación Docente de CONXUNTO II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA MÚSICA DE CONXUNTO

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Jacobo Gaspar Grandal					jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica da interpretación musical en grupo e en diferentes formacións. Coñecemento do repertorio de conxunto do seu propio ámbito e práctica interpretativa en formacións diversas. Desenvolvemento de ámbitos e técnicas de ensaio. Cooperación no establecemento de criterios interpretativos, compenetración e traballo colectivo. Práctica da lectura a primeira vista, flexibilidade de resposta ás indicacións do/a director/a. Concepción e desenvolvemento de proxectos musicais colectivos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Análise aplicado á composición; Instrumentación.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T7
XERAIS	X2, X3, X7
ESPECÍFICAS	EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aplicar os coñecementos aprendidos tanto en Composición como en Instrumentación e Orquestración a un nivel práctico.	EC5, EC6
2. Desenvolver as capacidades necesarias para levar a cabo a práctica en conxunto.	X2, X3
3. Promover a capacidade de organizar ensaios e resolver os diferentes problemas que se poidan presentar nos mesmos.	T3
4. Desenvolver a capacidade de interpretación baseada nos coñecementos adquiridos noutras materias.	T1, T7
5. Valorar as posibilidades estéticas i expresivas de diferentes correntes estilísticas.	X7, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Dúos e tríos.	1.1. Dúos (continuación). 1.2. Tríos.	9
2. Planificación e desenvolvemento de proxectos creativos (continuación).	1.1. A elaboración da partitura. 1.2. Creación de particellas e organización de ensaios.	8
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Traballo persoal		62,5	62,5
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS	PONDERACIÓN
----------------	-------------------------	--------------	-------------

AVALIACIÓN		AVALIADAS	
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos (propostos polo profesor segundo os instrumentos dispoñibles).	T1, T3, T7, X2, X3, X7	60%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	EC5, EC6, EC11	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi DÍAZ, Rafael - Abecedario para guitarra. Centro de documentación musical de Andalucía, Málaga. ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación. FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003 KUNITZ, Hans - A instrumentación. LEONARD, Michael - Extended techniques for the saxophone LONDEIX, Jean-Marie - Parámetros del saxofón. Ed. Alphonse Leduc, Paris OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris PENÁIS, Sergio - Metodo per fagotto. Ed.Suvini Zerboni, Milano PISTON, Walter - Armonía. Barcelona, Idea Books, 2002 PISTON, Walter - Orquestación. Real Musical REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001 TOCH, Ernst - Elementos constitutivos de la música. Barcelona, Idea Books, 2001 TOCH, Ernst - La melodía. Barcelona, Idea Books, 2001 VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto.			

Programación Docente de CONXUNTO I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA MÚSICA DE CONXUNTO

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Jacobo Gaspar Grandal					jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica da interpretación musical en grupo e en diferentes formacións. Coñecemento do repertorio de conxunto do seu propio ámbito e práctica interpretativa en formacións diversas. Desenvolvemento de ámbitos e técnicas de ensaio. Cooperación no establecemento de criterios interpretativos, compenetración e traballo colectivo. Práctica da lectura a primeira vista, flexibilidade de resposta ás indicacións do/a director/a. Concepción e desenvolvemento de proxectos musicais colectivos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Análise aplicado á composición; Instrumentación.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T7
XERAIS	X2, X3, X7
ESPECÍFICAS	EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aplicar os coñecementos aprendidos tanto en Composición como en Instrumentación e Orquestración a un nivel práctico.	EC5, EC6
2. Desenvolver as capacidades necesarias para levar a cabo a práctica en conxunto.	X2, X3
3. Promover a capacidade de organizar ensaios e resolver os diferentes problemas que se poidan presentar nos mesmos.	T3
4. Desenvolver a capacidade de interpretación baseada nos coñecementos adquiridos noutras materias.	T1, T7
5. Valorar as posibilidades estéticas i expresivas de diferentes correntes estilísticas.	X7, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Dúos.	1.1. Dúo con piano. 1.2. Dúos de instrumentos monódicos.	9
2. Planificación e desenvolvemento de proxectos creativos.	1.1. A elaboración da partitura. 1.2. Creación de particellas e organización de ensaios.	8
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	2		2
Traballo persoal		62,5	62,5
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS	PONDERACIÓN
----------------	-------------------------	--------------	-------------

AVALIACIÓN		AVALIADAS	
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos (propostos polo profesor segundo os instrumentos dispoñibles).	T1, T3, T7, X2, X3, X7	60%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	EC5, EC6, EC11	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos (duración máxima do exame de 4 h).	T1, T3, T7, X2, X3, X7, EC5, EC6, EC11	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi DÍAZ, Rafael - Abecedario para guitarra. Centro de documentación musical de Andalucía, Málaga. ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación. FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003 KUNITZ, Hans - A instrumentación. LEONARD, Michael - Extended techniques for the saxophone LONDEIX, Jean-Marie - Parámetros del saxofón. Ed. Alphonse Leduc, Paris OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris PENÁIS, Sergio - Metodo per fagotto. Ed.Suvini Zerboni, Milano PISTON, Walter - Armonía. Barcelona, Idea Books, 2002 PISTON, Walter - Orquestación. Real Musical REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001 TOCH, Ernst - Elementos constitutivos de la música. Barcelona, Idea Books, 2001 TOCH, Ernst - La melodía. Barcelona, Idea Books, 2001 VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto.			

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			2						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Pablo Beltrán Sobrado					pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	D. José Antonio Cantal Mariño					tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	D. Juan Eiras Tojo					juaneiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre par tes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 9.ª.	1.1. Novena maior e menor de dominante. 1.2. Novenas noutros graos.	2
2. Harmonía alterada.	2.1. Dominantes coa 5.ª alterada. 2.2. Acordes de 6.ª aumentada. 2.3. A 6ª aumentada wagneriana.	3
3. Modulación.	3.1. Continuación da modulación lonxana. Modulación cromática e tipos de modulación enharmónica.	3
4. Modulación enharmónica.	4.1. Modulación de 7ª diminuída. 4.2. Modulación coa 6ª aumentada almana. Uso doutros acordes.	3
5. Contrapunto a dúas ou tres voces.	5.1. Continuación co coñecemento e práctica do contrapunto a dúas e tres voces.	2

6. Práctica harmónico/contrapuntística.	6.1. Estudo da melodía acompañada. 6.2 Progresións irregulares e procesos cromáticos da crise do sistema tonal. 6.3. Profundización no uso dos pedais e as notas estrañas.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, E16, E17	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EP1, EP3	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
 For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Napoli - Libros de ejercicios I y II
 Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		2							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Juan Eiras Tojo				juaneiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre par tes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes.	1.1. Introducción as quintiadas. A novena de dominante.	2
2. Notas estrañas.	2.1. Profundización nas nota de paso, floreo, retardo, anticipación, apoiatura, escapada. Introdución a Pedal	3
3. Modulación. Progresións.	3.1. Cambio de modo. Modulación lonxana. Outras relacións tonais - Modulantes II V I. De dominantes, De diminuídos. Progresións Mixtas (modulantes e unitónicas). Progresión irregular.	3
4. Acordes alterados na tonalidade.	4.1. 6º aumentada italiana, alamaña e francesa. Modo maior mixto ou harmonías de intercambio modal.	3

5. O coral figurado.	5.1. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas extrañas básicas. 7ª de paso. Floreo e nota de paso. Retardo e apoiatura. Profundización na harmonización dunha melodía.	2
6. Introducción ao contrapunto a dúas voces.	6.1. Introducción aos tipos de imitación a dúas voces. Coñecemento e práctica do canon e a invención a dúas voces.	2
7. Práctica harmónico/contrapuntística.	7.1. Coñecemento das pequenas formas: lied, minueto e outras.	2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, E16, E17	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EP1, EP3	75%

*Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes.

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Decembro)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldin, Robert, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemith, P. - Tratado de Armonía I y II
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998

La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Napoli - Libros de ejercicios I y II
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. Juan Eiras Tojo				juaneiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre partes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 11. ^a e 13. ^a .	1.1. Realización e análise. 1.2. Notas engadidas e substituídas.	3
2. Neomodalidade.	2.1. Modos. Características. 2.2. Outras escalas. 2.3. Impresionismo.	4
3. Outros sistemas harmónicos.	3.1. Formacións de acordes por segundas, cuartas, quintas, harmonía composta, Stravinsky, Bartok, Hindemith, etc.	3
4. Atonalidade e dodecafonismo.	4.1. Expresionismo e atonalidade libre, Berg, Schönberg. 4.2. Dodecafonismo, Webern. 4.3. Serialismo integral, outras correntes.	3

5. Práctica harmónico/contrapuntística.	5.1. Estudo do contrapunto invertible. 5.2. Uso do contrapunto e a polifonía nas novas linguaxes do século XX.	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, E16, E17	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EP1, EP3	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldin, Robert, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemith, P. - Tratado de Armonía I y II
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Napoli - Libros de ejercicios I y II
 Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988

Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	TODOS AGÁS MCLX E COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Pablo Beltrán Sobrado					pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	D. José Antonio Cantal Mariño					tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa
	D. Juan Eiras Tojo					juaneiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre partes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tonalidade.	1.1. Características. Acordes tríadas e cuatríadas, tipos e características. O cifrado. Estrutura harmónica, Cadencias.	2
2. Realización a 4 partes.	2.1. Pautas básicas de enlace entre acordes. Duplicacións, disposicións, movementos de voces. Inversións.	3
3. Escalas auxiliares do modo menor.	3.1. Escalas melódica e natural no modo menor.	3

4. Acordes alterados na tonalidade.	4.1. 6. ^a napolitana e 6. ^a aumentada italiana e alemana. Introducción a harmonía mixta ou de intercambio modal.	3
5. Modulación. Progresións.	5.1. Modulación diatónica e cromática a tonalidades veciñas. Progresións unitónicas: series de sextas, serie de sétimas. Modulantes V-I. II -V-I.	3
6. O coral barroco armonizado.	6.1. Introducción á harmonización dunha melodía. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas extrañas, 7. ^a de paso, floreos e nota de paso. Introducción ao retardo.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, E16, E17	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EP1, EP3	75%

*Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes.

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EP1, EP3, E16	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
 For te, Allen e Gilbert t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988

García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
Gauldin, Robert, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
Hindemith, P. - Tratado de Armonía I y II
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Napoli - Libros de ejercicios I y II
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1º: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudio de repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo e Romanticismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de esperar tala creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos armónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A expansión da tonalidade.	1. A modulación lonxana en relación cá ampliación da tonalidade e a modulación enharmónica, no estilo do clasicismo pleno e romanticismo. 1.1. Funcionalidade extendida. 1.2. Cadencias avanzadas. 1.3. A 6ª Napolitana na modulación. 1.5. O modo mayor mixto na modulación. 1.4. A modulación enharmónica: O acorde de VII7ª diminuída.	3
2. Apoiatura e Retardo no clasicismo pleno e posterior.	2.1. Repaso e afondamento. 2.2. Resolución indirecta noutros acordes. 2.3. Resolución adornada. 2.4. Importancia deste tipo de figuración como factor de desenvolvemento motivico. 2.5. Uso do silencio como valor expresivo.	1
3. As notas estranas na condución melódica.	3.1. Continuación co estudio do coral figurado e imitativo, cun plantexamento armónico máis romántico. 3.2. Estudo en profundidade da notación estrana mediante o uso da imitación.	3
4. Contrapunto a 2, 3 e 4 voces.	4.1. As especies. A tres e coñecemento a 4 voces. 4.2. A imitación a 8ª e a outros intervalos. Práctica dos tipos de imitación directa, contraria, retrógrada. Coñecemento da aumentación e retrogradación. 4.3. O canon a 5ª ou 4ª por movemento contrario a dúas voces, ea dúas voces máis unha complementaria. Estudio dos eixes fundamentais. 4.4. Estudio do invertible a tres voces. Estudio do procedemento armónico e confección de contrapuntos ou contratemas.	5
5. Afondamento no estudio do uso do pedal. I/V romántico.		
6. O acompañamento pianístico.		
7. Sintaxis harmónica e contrapuntística.		

5.1. Fórmulas moduladoras sobre pedal. 5.2. Novenas sobre pedal. 5.3. Armonías alteradas sobre pedal. 5.4. Figuración polifónica sobre pedal. 5.5. Uso do pedal de xeito libre.	2
6. Afondamento no estudo e práctica das fórmulas típicas do acompañamento pianístico.	2
7. Continuación co estudo da harmonía e o contrapunto no seu sentido sintáctico (frase, semifrase, seccións etc.) desenvolvendo a creación de pequenas formas musicais desenvolvendo o acompañamento pianístico e con exercicios propostos a tres voces (especies, imitacións e canones) e a catro partes (corais e exercicios diversos) no estilo do clasicismo pleno e romanticismo.	1
Total de sesións por cuadrimestre	17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS *	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	30		30
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2	10	2
Traballo persoal		56	56
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9. O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, aparte das probas e traballos.	Todas	30%
			20%

As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)*

Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.
- GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.
- NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.
- Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.
- Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.
- Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
- Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.
- De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.
- Falk, Julien - Technique de la musique tonale. Ed. Alphonse Leduc.
- Fornier, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.
- Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.
- Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.
- Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.
- Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.
- Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.
- Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.
- La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.
- Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
- Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
- Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982
- Morgan, Robert P. - A Música do século XX, Ed. Akal
- Morgan, Robert P. - Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal
- Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.
- Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.
- Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.
- Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.
- Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.
- Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.
- Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.
- Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.
- Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963
- Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical
- Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.
- Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.
- Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.
- Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.
- Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos:

3 análises harmónico/formais de obras ou fragmentos propostos polo profesor.

5 exercicios de armonización de melodía, facendo o acompañamento para piano, de exercicios propostos polo profesor.

5 exercicios de harmonía de baixo cifrado ou non, de exercicios propostos polo profesor.

En canto ao contrapunto 1 invención para piano a tres voces, 1 invención para conxunto instrumental a tres voces, un canon á 8ª directa a dúas voces e outro con voz complementaria e uncoral figurado.

Programación Docente de Harmonía e contrapunto aplicados á composición II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudo do repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos armónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O retardo e a Apoiatura. O coral	1. Estudo en profundidade dos diferentes tipos de retardo e uso tradicional da apoiatura. 1.1. O Coral traballado con figuración simple. 1.2. O Coral traballado con figuración máis complexa en contrapunto libre e con imitación.	3
2. Modulación.	2.1 Relación de 3ª entre tonalidades. 2.2 Cambio de modo, relacións tonais a pequena e media escala. 6.1.	1
3. Contrapunto a 2 e 3 voces.	3. Contrapunto a dúas voces e introducción ás tres voces. 3.1. As especies. A tres voces. 3.2. Contrapunto invertible. 3.3. Invención a dúas voces para piano, Diferentes modelos formais e armónicos, binario, de ritomello, aria da capo. Aprendizaxe na creación dun contratema. Estilos barroco e clásico.	3
4. Acordes de 9ª.	4. Acordes de 9ª sobre os restantes grados da escala.	1
5. Acordes de 11ª e 13ª..	5.1. Acordes con notas engadidas e substitutivas	1
6. Progresións.	6.1. Progresión unitónicas e modulantes con acordes 9ª de V. 6.2. Progresión unitónicas e modulantes con acordes	1

7. O acompañamento pianístico.	7. Textura pianística, patróns de acompañamento e armonización de melodías. Pezas breves.	1
8. Análise auditivo e teórico	8. Estudio analítico a través da audición e análise teórico de obras, fragmentos ou exemplos musicais, da relación entre a verticalidade e a horizontalidade, nas diferentes texturas sonoras que conforman o estilo clásico e barroco.	3
9. Contrapunto Imitativo	9. Armonización de baixos e tiple. 9.1. Contrapunto bachiano. Invención a dúas e tres voces. Imitación no baixo tiple.	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Actividades introdutorias	2		2
Tutorías	4		4
Exposición	13		13
Avaliación-revisión	8		8
Pescuda de información		10	10
Traballo persoal		38	38
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor.	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	30%
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	70%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T2, T3, T4, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23, EC1, EC2, EC5, EC8, EC10	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T2, T3, T4, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23, EC1, EC2, EC5, EC8, EC10	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T2, T3, T4, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23, EC1, EC2, EC5, EC8, EC10	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.
- GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.
- NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.
- Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.
- Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.
- Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
- Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.
- De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.
- Falk, Julien - Technique de la musique atonale. Ed. Alphonse Leduc.
- Forner, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.
- Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed. Labor, 1992.
- Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.
- Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.
- Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.
- Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.
- Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.
- La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.
- Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
- Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
- Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982
- Morgan, Robert P. - A Música do século XX, Ed. Akal
- Morgan, Robert P. - Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal
- Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.
- Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.
- Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.
- Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.
- Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.
- Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.
- Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.
- Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.
- Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963
- Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical
- Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.
- Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.
- Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.
- Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.
- Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1º: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudio de repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo e Romanticismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver a capacidade de esperar tala creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A modulación enharmónica, no estilo romántico.	1.1. O estudo dos diferentes tipos de 6ª aumentada na modulación enharmónica. 1.2. O uso dos acordes tríadas maiores e menores na enharmonía. 1.3 O uso dos acordes aumentados na enharmonía.	4
2. Os acordes de V e III grao no romanticismo.	2. O estudo dos acordes de V con 5ª aumentada e 5ª diminuída. Orixe e Uso. O III grao aumentado do modo menor, uso no romanticismo.	1
3. Enlaces modais.	3. Enlaces modais, no romanticismo.	2
4. Contrapunto inver tible a tres voces.	4.1. Estudio da invención a tres voces, 4.2. Uso de diferentes modelos formais e armónicos, binario, de ritomello, aria da capo, minuetto, lied, lied desenvolto, etc. 4.3. Práctica escrita para piano e para trio instrumental. Predominará o estilo clásico pleno e romántico.	4
5. Progresións irregulares.	5. Progresións irregulares. Sucesións errantes. Resolucións irregulares dos acordes do grupo dominante. A relación de todo isto coa enharmonía e a liberdade da disonancia.	2
6. O coral variado.	6. O coral variado. Mecánica, práctica escrita de xeito vocal e instrumental a catro voces, en diferentes estilos.	2
7. Análise auditivo e teórico.	7. Estudio analítico a través da audición e análise teórico de obras, fragmentos ou exemplos musicais, da relación entre a verticalidade e a horizontalidade, nas diferentes texturas sonoras que conforman o estilo do clasicismo	2

	pleno e o século XIX.	
1. A expansión da tonalidade.	1. A modulación lonxana en relación cá ampliación da tonalidade e a modulación enharmónica, no estilo do clasicismo pleno e romanticismo. 1.1. Funcionalidade extendida. 1.2. Cadencias avanzadas. 1.3. A 6ª Napolitana na modulación. 1.5. O modo maior mixto na modulación. 1.4. A modulación enharmónica: O acorde de VII ^{7a} diminuída.	3
2. Apoiatura e Retardo no clasicismo pleno e posterior.	2.1. Repaso e afondamento. 2.2. Resolución indirecta noutros acordes. 2.3. Resolución adornada. 2.4. Importancia deste tipo de figuración como factor de desenvolvemento motivico. 2.5. Uso do silencio como valor expresivo.	1
3. As notas estranas na condución melódica.	3.1. Continuación co estudo do coral figurado e imitativo, cun plantexamento armónico máis romántico. 3.2. Estudo en profundidade da notación estrana mediante o uso da imitación.	3
4. Contrapunto a 2, 3 e 4 voces.	4.1. As especies. A tres e coñecemento a 4 voces. 4.2. A imitación a 8ª e a outros intervalos. Práctica dos tipos de imitación directa, contraria, retrógrada. Coñecemento da aumentación e retrogradación. 4.3. O canon a 5ª ou 4ª por movemento contrario a dúas voces, ea dúas voces máis unha complementaria. Estudio dos eixes fundamentais. 4.4. Estudio do invertible a tres voces. Estudio do procedemento armónico e confección de contrapuntos ou contratemas.	5
5. Afondamento no estudo do uso do pedal. I/V romántico.	5.1. Fórmulas modulatorias sobre pedal. 5.2. Novenas sobre pedal. 5.3. Armonías alteradas sobre pedal. 5.4. Figuración polifónica sobre pedal. 5.5. Uso do pedal de xeito libre.	2
6. O acompañamento pianístico.	6. Afondamento no estudo e práctica das fórmulas típicas do acompañamento pianístico.	2
7. Sintaxis harmónica e contrapuntística.	7. Continuación co estudo da harmonía e o contrapunto no seu sentido sintáctico (frase, semifrase, seccións etc.) desenvolvendo a creación de pequenas formas musicais desenvolvendo o acompañamento pianístico e con exercicios propostos a tres voces (especies, imitacións e canones) e a catro partes (corais e exercicios diversos) no estilo do clasicismo pleno e romanticismo.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS *	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	30		30
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2	10	2
Traballo persoal		56	56
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9. O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, aparte das probas e traballos.	Todas	30% 20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I, II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.

GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.

NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.

Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.

De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Armonía. Ed. Labor.

Falk, Julien - Technique de la musique tonale. Ed. Alphonse Leduc.

Fornier, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.

Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.

Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.

Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.

Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.

Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.

Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.

La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.

Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Robert P. - A Música do século XX, Ed. Akal

Morgan, Robert P. - Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal

Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.

Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.

Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.

Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Armonía. Ed. Labor.

Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.

Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.

Saizer & Shachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.

Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963

Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical

Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.

Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.

Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.

Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de armonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

9. Observacións
CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos:

3 análise harmónico/formais de obras ou fragmentos propostas polo profesor.

5 exercicios de armonización de melodía, facendo o acompañamento para piano, de exercicios propostos polo profesor.

5 exercicios de harmonía de baixo cifrado ou non, de exercicios propostos polo profesor.

En canto ao contrapunto 1 invención para piano a tres voces, 1 invención para conxunto instrumental a tres voces, un canon á 5ª por mov. contrario a a dúas voces e outro con voz complementaria e un coral variado.

Programación Docente de Harmonía e contrapunto aplicados á composición I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudio de repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos armónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tonalidade.	1.1. Repaso. 1.2. Funcionalidade. 1.3. Acordes tríadas. 5, 6, y 6/4. Cadencias. 1.4. Serie de sextas. 1.5. Acordes de dominante (V e VII). Modulación diatónica y cromática. 1.6. A tonalidade en relación cá modulación e cá ampliación da tonalidade. 1.7. Funcionalidade. 1.8. Repaso da modulación diatónica e cromática. 1.9. 6ª Napolitana. 1.10. Dominante da dominante. Secundariedade. 1.11. Coñecemento dos acordes de 6ª Aumentada e do modo maior mixto. 1.12. Armonización de baixos e tipes. 1.13. Notas extrañas. 1.14. Textura pianística e armonización de melodías	2
2. As notas estranas.	2.1 O Coral armonizado barroco. 2.2. O Coral traballado con figuración simple. Notas de paso, floreos anticipacións, escapada histórica, retardo 4ª pola 3ª. 3. Escalas auxiliares do modo menor.	3
3. Escalas auxiliares.	3.1. Escala melódica. 3.2. Escala natural. 3.3. Escala armónica.	1

4. Progresións.	4.1. Unitónicas e modulantes a través dos acordes de V7ª. 4.2. Sucesións de VII7ª diminuídos. 4.3. Progresións de II-V.	2
5. Acordes de V con 9ª	5. Acordes de V con 9ª maior e menor.	3
6. Contrapunto a dúas voces.	6.1. As especies. A dúas voces. 6.2. A imitación a 8ª. Coñecemento dos tipos de imitación. 6.3. O canon a 8ª por movemento directo, finito e infinito.	3
7. O pedal.	7.1. Pedal de I. 7.2. Pedal de V. 7.3. Armonías típicas sobre pedal. 7.4. Acordes sobre tónica.V y VII sobre tónica.	2
8. 6.ª napolitana.	8. Modulacións con 6.ª napolitana. Incorporación ao modo maior mixto.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Actividades introdutorias	2		2
Tutorías	4		4
Exposición	13		13
Avaliación-revisión	8		8
Pescuda de información		10	10
Traballo persoal		38	38
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor .	T2, T4, X8, X10, X11, X15, X23, EC1, EC8, EC10	30%
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas	T1, T3, X13, X21, EC2, EC5	70%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T2, T3, T4, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23, EC1, EC2, EC5, EC8, EC10	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T2, T3, T4, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23, EC1, EC2, EC5, EC8, EC10	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	T1, T2, T3, T4, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23, EC1, EC2, EC5, EC8, EC10	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.

GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.

NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.

Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.

De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.

Falk, Julien - Technique de la musique atonale. Ed. Alphonse Leduc.

Fornier, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.

Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.

Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.

Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.

Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.

Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.

Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.

La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.

Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Robert P. - A Música do século XX, Ed. Akal

Morgan, Robert P. - Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal

Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.

Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.

Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.

Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.

Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.

Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.

Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.

Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963

Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical

Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.

Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.

Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.

Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.

Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

Programación Docente de **HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA III**

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			1,5						Idiomas	Castellano, gallego
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e documentación musical. Estudo do repertorio de seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4.
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23.
ESPECÍFICAS	EM2, EM3, EM5, EM6, EM8.

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal, así coma, das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2, EM8
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro partes, así como, outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM3
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM5, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM3
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 9ª	1.1. Novena maior e menor de dominante. 1.2. Novenas noutros graos.	2
2. Harmonía alterada.	2.1. Dominantes coa 5ª alterada. 2.2. Acordes de 6ª aumentada. 2.3. A 6ª aumentada wagneriana.	3
3. Modulación	3.1. Continuación da modulación lonxana. Modulación cromática e tipos de modulación enharmónica.	3
4. Modulación enharmónica.	4.1. Modulación de 7ª diminuída. 4.2. Modulación coa 6ª aumentada alemana. Uso doutros acordes.	3
5. Contrapunto a tres voces.	5.1. Continuación co coñecemento e práctica dos contrapunto a dúas e tres voces.	2
6. Práctica harmónico-contrapuntística.	6.1. Estudo da melodía acompañada. 6.2. Progresións irregulares e procesos cromáticos da crise dos sistema tonal. 6.3. Profundización no uso dos pedais e as notas extrañas.	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de		

	identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior, c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.	1		1
Clases teórico-prácticas	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente coa realización de tarefas de aprendizaxe e consolidación por parte do alumnado respecto dos distintos contidos da materia.	17		17
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumnado que se realizará fora da aula co fin de consolidar, reforzar ou ampliar o traballo de aula. A entreta e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual.		27	27
Total de horas por cuadrimestre				45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (técnicos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas neles.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, EM2, EM5, EM6	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EM3, EM8	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas. Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. idea Books
 Forte, Allen e Gilbert t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldín, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemith, P. - Tratado de Armonía I y II

Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Napoli - Libros de ejercicios I y II
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE		1,5							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EM2, EM3, EM5, EM6, EM8

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal así coma das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2, EM8
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro par tes así como outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM3
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM5, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM3
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes.	1.1. Introducción as quintíadas. A novena de dominante.	1
2. 2. Notas estrañas.	2.1. Nota de paso, floreo, retardo, anticipación, apoiatura, escapada. Introducción a Pedal	3
3. Modulación. Progresións.	3.1. Cambio de modo. Modulación lonxana. Outras relacións tonais - Modulantes II V I. De dominantes, De diminuídos. Progresións Mixtas (modulantes e unitónicas). Progresión irregular.	3
4. Acordes alterados na tonalidade.	4.1. 6º aumentada francesa e wagneriana. Modo maior mixto ou harmonías de intercambio modal.	3
5. O coral figurado.	5.1. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas estrañas básicas. 7ª de paso. Floreo e nota de paso. Retardo e apoiatura. Modulación veciña, traballo con melodías. 7.1. Pequena forma: lied, minueto e outras.	3
7. Práctica harmónico/contrapuntística	7.ª de paso, floreo e nota de paso. Introducción ao retardo.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente coa realización de tarefas de aprendizaxe e consolidación por parte do alumnado respecto dos distintos contidos da materia.	17		17
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumnado que se realizará fora da aula co fin de consolidar, reforzar ou ampliar o traballo de aula. A entrega e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual		28	28
Total de horas por cuadrimestre				45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes..	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, EM2, EM5, EM6	25%
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EM3, EM8	75%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
- Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
- Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
- De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
- For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
- Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
- García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
- Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
- Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II
- Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
- Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
- Napoli - Libros de ejercicios I y II
- Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				1,5					Idiomas	Castellano, gallego
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e documentación musical. Estudo do repertorio de seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4.
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23.
ESPECÍFICAS	EM2, EM3, EM5, EM6, EM8.

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal, así coma, das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2, EM8
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro partes, así como, outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM3
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM5, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM3
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 11ª e 13ª.	1.1. Realización e análise. 1.2. Notas engadidas e substitutivas.	3
2. Neomodalidade.	2.1. Modos. Características. 2.2. Outras escalas. 2.3. Impresionismo.	4
3. Outros sistemas harmónicos	3.1. Formacións de acordes por segundas, cuartas, quintas, harmonía composta, Stravinsky, Bartok, Hindemith, etc	3
4. Atonalidade e dodecafonismo	4.1. Expresionismo e atonalidade libre, Berg, Shöenberg. 4.2. Dodecafonismo, Webern, 4.3. Serialismo integral, outras correntes.	3
5. Práctica harmónico-contrapuntística.	5.1. Estudo do contrapunto invertible. 5.2. Uso do contrapunto e a polifonía nas novas linguaxes do século XX.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas	17		17
Traballo persoal fora da aula			

	consolidar, reforzar ou ampliar o trabalo de aula. A entrete e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual.		28	28
Total de horas por cuadrimestre			45	

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (técnicos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas neles.	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, EM2, EM5, EM6	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EM3, EM8	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
 De la Motte, Diether - Armonía. idea Books
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
 Gauldin, Robert, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
 Hindemith, P. - Tratado de Armonía I y II
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Napoli - Libros de ejercicios I y II
 Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
 Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical
 Piston, W. - Armonía. Labor
 Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
 Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
 Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
 Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
 Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	TODOS
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	1,5								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EM2, EM3, EM5, EM6, EM8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal así coma das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2, EM8
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro par tes así como outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM3
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM5, EM6
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM3
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tonalidade.	1.1. Características. Acordes tríadas e cuatríadas, tipos e características. O cifrado. Estrutura harmónica, Cadencias.	2
2. Realización a 4 partes.	1.1. Pautas básicas de enlace entre acordes. Duplicacións, disposicións, movementos de voces. Inversións.	2
3. Escalas auxiliares do modo menor	3.1. Escalas melódica e natural no modo menor.	1
4. Acordes alterados na tonalidade	4.1. 6.ª napolitana e 6.ª aumentada italiana e alemana. Introducción a armonía mixta ou de intercambio modal.	4
5. Modulación. Progresións.	5.1. Modulación diatónica e cromática a tonalidades veciñas. Progresións unitónicas: series de sextas, serie de sétimas. Modulantes V-I. II -V-I.	3
6. O Coral barroco armonizado	6.1. Introducción á harmonización dunha melodía. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas extrañas, 7.ª de paso, floreo e nota de paso. Introducción ao retardo.	3
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS

Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases teórico-prácticas	17		17
Traballo persoal fora da aula		27	27
Total de horas por cuadrimestre			45

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes..	T2, T4, X2, X8, X10, X11, X15, X22, X23, EM2, EM5, EM6	25%
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T3, X1, X13, X21, EM3, EM8	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Decembro-)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	T1, T2, T3, X1, X10, X13, X21, X22, EM3, EM5, EM8	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukófzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977. Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Napoli - Libros de ejercicios I y II Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988 Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical Piston, W. - Armonía. Labor Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
---

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I, II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

Programación Docente de

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA DIRECCIÓN I-II

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Javier Viceiro-Filgueira	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			3	3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Javier Viceiro-Filgueira				jviceiro@csmvigo.com				Consultar páxina titorías	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Fundamentos da técnica de dirección coral e instrumental. Práctica dos xestos básicos de dirección. Coñecemento da práctica interpretativa a través do estudo das técnicas de dirección e da análise da música de conxunto cara á súa execución. Desenvolvemento de proxectos de interpretación de composicións diversas. Consecución de ferramentas de aplicación no desempeño do seu labor profesional.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os necesarios para a proba de acceso e para a superación dos créditos do curso 1º
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Os contidos desta disciplina están directamente relacionados coas materias de Formación e adestramento auditivo e vocal aplicado, Análise aplicada á composición, Harmonía e Contrapunto aplicados á composición, Organoloxía, Instrumentación e Historia da Música
TRANSVERSAIS	T1, T3, T7, T8, T9, T10, T13
XERAIS	X2, X3, X4, X7, X8, X9, X12, X13, X18
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC5, EC9, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Contribuír á formación de profesionais cualificados nos ámbitos da dirección de conxuntos corais e orquestrais	T1, T8, X2, X4, X13, EC11
Afondar na interpretación de repertorio que presenta diversas linguaxes musicais e técnicas instrumentais	T9, X3, X12, EC1, EC5
Iniciarse na práctica da linguaxe xestual da dirección partindo da observación crítica e sistemática	T7, X8, EC3
Adquirir as ferramentas necesarias para dirixir diferentes agrupacións	T3, T10, T13, X7, X18, EC2, EC10
Coñecer os distintos enfoques da dirección e a súa evolución na música occidental	T13, X9, EC9

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Técnicas da linguaxe xestual da dirección musical	Estudio e desenvolvemento da linguaxe non verbal da dirección musical	5
Habilidades auditivas, lectoras e analíticas	Desvolvemento das habilidades conducentes á unha interpretación musical coherente: análise formal, análise estético-estilístico, análise organolóxico e análise para a dirección dun full score	3
Linguaxe xestual básica da dirección musical	Estudio e práctica das distintas accións xestuais empregadas no proceso da dirección	5
Coñecemento do repertorio e das posibilidades técnicas e interpretativas, vogais ou instrumentais segundo o caso	Estudio, análise e reflexión das diferentes situacións que acontecen no transcurso da interpretación musical, tanto vocal como instrumental, e a adopción de solucións técnicas para o seu control	2
Enfoque da dirección e evolución nas diversas escolas	Estudio da evolución da dirección dende o século XIX ata a actualidade	1
Total de sesións por cuadrimestre		16

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial e actividades introdutorias	1		1
Exposición maxistral (bloque teórico-explicativo da materia)	8	10	18
Exposición práctico-teórica (bloque práctico-teórico da materia)	8	10	18
Práctica individual e colectiva (bloque de práctica no transcurso das sesións de clase). Análise de obras e fragmentos vocais e instrumentais. Práctica xestual específica de dirección con conxuntos vocais e(ou instrumentais de diversas naturezas organolóxicas	10	18	28
Pescuda bibliográfica e audiovisual para o desenvolvemento dun proxecto de forma integral: elección do programa de concerto público, preparación de particellas (de ser o caso), ensaios e a súa planificación e interpretación escénica		22	22
Actividades de avaliación e probas de exame	3		3
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continuada)			
Seguimento continuado	Valoraranse as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe. Valorarase a actitude na clase e o traballo diario. Valorarase a preparación xestual de movementos ou fragmentos sinfónicos ou corais e recitativos acompañados podendo ser levados a cabo coa participación de solistas e pequenos grupos corais ou instrumentais	T3, T7, T8, T10, T13, X2, X3, X4, X7, X13, X18, EC1, EC2, EC5, EC10, EC11	70%
Exame	Interpretación xestual de breves fragmentos do repertorio sinfónico universal ou operístico. Elaboración e entrega dun documento cun programa de concerto de carácter temático, cunha minutaxe entre 45 e 60 minutos, para unha agrupación vocal ou orquestral	T3, T7, T8, T10, T13, X2, X3, X4, X7, X13, X18, EC1, EC2, EC5, EC10, EC11	30%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continuada. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada de Decembro)			
Seguimento continuado	Valoraranse as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe. Valorarase a actitude na clase e o traballo diario. Valorarase a preparación xestual de movementos ou fragmentos sinfónicos ou corais e recitativos acompañados podendo ser levados a cabo coa participación de solistas e pequenos grupos corais ou instrumentais	T3, T7, T8, T10, T13, X2, X3, X4, X7, X13, X18, EC1, EC2, EC5, EC10, EC11	70%
Exame	Interpretación xestual de breves fragmentos do repertorio sinfónico universal ou operístico. Elaboración e entrega dun documento cun programa de concerto de carácter temático, cunha minutaxe entre 45 e 60 minutos, para unha agrupación vocal ou orquestral	T3, T7, T8, T10, T13, X2, X3, X4, X7, X13, X18, EC1, EC2, EC5, EC10, EC11	30%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da avaliación continuada)			
Exame	Interpretación xestual de fragmentos do repertorio sinfónico universal ou operístico acordados con o docente con anterioridade á data do exame. Elaboración e entrega dun documento cun programa de concerto de carácter temático, cunha minutaxe entre 45 e 60 minutos, para unha agrupación vocal ou orquestral	T3, T7, T8, T10, T13, X2, X3, X4, X7, X13, X18, EC1, EC2, EC5, EC10, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame	Interpretación xestual de fragmentos do repertorio sinfónico universal ou operístico acordados con o docente con anterioridade á data do exame. Elaboración e entrega dun documento cun programa de concerto de carácter temático, cunha minutaxe entre 45 e 60 minutos, para unha agrupación vocal ou orquestral	T3, T7, T8, T10, T13, X2, X3, X4, X7, X13, X18, EC1, EC2, EC5, EC10, EC11	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

promoción da accesibilidade.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Adler, Samuel. 2005. *El estudio de la orquestación*. Amsterdam: Idealbooks.
- Bowen, José Antonio. 2003. *The Cambridge companion to conducting*. Cambridge: The Cambridge University Press.
- De Persia, Jorge. 2018. *La orquesta*. Madrid: Alianza editorial.
- Erpf, Hermann. 2009. *Tratado de Instrumentación y del Arte de la Instrumentación*. Baiona, Pontevedra: Dos Acordes S. L.
- García Asensio, Enrique. 2017. *Dirección musical. La técnica de Sergiu Celibidache*. Valencia: Piles.
- Hauswirth, Felix. 2003. *Il direttore dell'orchestra di fiati*. Adliswill (Suiza): Ruh Musik AG.
- Hauswirth, Felix. 2006. *Studio della partitura*. Adliswill (Suiza): Ruh Musik AG.
- Jungheinrich, Hans-Klaus. 1991. *Los grandes directores de orquesta*. Madrid: Alianza Editorial.
- Labuta, Joseph A. 1995. *Basic conducting techniques*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Lawson, Colin. 2003. *The Cambridge companion to the orchestra*. Cambridge: The Cambridge University Press.
- Matheopoulos, Helena. 2004. *Maestro*. Barcelona: Robinbook.
- Meier, Gustav. 2009. *The score, the orchestra, and the conductor*. New York: Oxford University Press.
- Rudolf, Max. 1995. *The grammar of conducting*. New York: Schirmer books.
- Scherchen, Hermann. 1997. *El arte de dirigir la orquesta*. Cooper City, Florida: SpanPress.
- Schonberg, Harold C. 1990. *Los grandes directores*. Buenos Aires: Javier Vergara Editor S.A.
- Spitzer, John, y Neal Zaslaw. 2004. *The birth of the orchestra. History of an institution, 1650-1815*. Oxford: Oxford University Press.
- Steinberg, Michael. 2005. *Guía de las obras maestras corales*. Madrid: Alianza Editorial.
- Swarowsky, Hans. 1989. *Dirección de orquesta*. Madrid: Real Musical.
- Whitwell, David. 2011. *The art of musical conducting*. Austin, Texas: Whitwell books.
- Whitwell, David. 2010. *A concise history of the wind band*. Austin, Texas: Whitwell books.
- Wigglesworth, Mark. 2021. *El músico silencioso*. Madrid: Alianza Editorial.
- Herzfeld, H. 1990. *La magia de la batuta*. Ed. Labor
- McElheran, B. 1966. *Conducting Technique, for Beginners and Professionals*. New York: Ed. Oxford University Press.

9. Observacións

Será aplicable a esta Programación Docente a lexislación vixente así como as normas que a regulan.

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as transformacións que sofren os instrumentos ao longo do século XIX	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Coñecer os instrumentos novos que incrementan a orquestra romántica	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Coñecer o novo equilibrio orquestral, así como as novas funcións das seccións instrumentais e a mestura entre ambas, na nova orquestra romántica	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras de estilo romántico avanzado, con un orgánico tipo dunha orquestra romántica media	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A orquestra romántica, evolución e transformación dos instrumentos.		6
2. A disposición da orquestra romántica.		4
3. Estudio dos novos instrumentos da orquestra romántica e explotación ao límite dos recursos de cada instrumento.		4
4. Escrita camerística dentro da grande orquestra.		3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAS	HORAS NON PRESENCIAS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuatrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos (segundo as pautas determinadas polo profesor).	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
 Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
 Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
 Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial
 Piston, W. - Orquestación. Real Musical
 Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana

Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS					MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Diego David Cuevas Sánchez					davidcuevas@csmvigo.com				

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os instrumentos habituais da orquestra clásica, así como as características e utilización dos instrumentos naturais e as súas transposicións	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Coñecer as funcións das familias instrumentais dentro da orquestra clásica	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Coñecer as funcións condutora, solística e de enchedura, e o equilibrio dentro da orquestra clásica	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Coñecer e empregar unha orquestra clásica de tamaño medio	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Coñecer e empregar, de forma xeral e atemporal, o emprego das familias de instrumentos da orquestra, sós e mesturados	T1, T2, G2, G4, G11, G14, EC2, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A familia orquestral clásica	1.1. Os instrumentos da orquestra no clasicismo. Familias. A cor dos instrumentos	5
2. A orquestra no clasicismo	2.1. A corda, os ventos e a percusión no clasicismo.	6
3. Grupos de timbres	3.1. Diferentes cores instrumentais, en diferentes estilos musicais. Metais, vento e percusión.	6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Procura de información		5	5
Realización de tarefas		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

- Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
- Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
- G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
- Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
- Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
- Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
- Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986

Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal3
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as transformacións que sofren os instrumentos ao longo do século XIX	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Coñecer os instrumentos novos que incrementan a orquestra romántica	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Coñecer o novo equilibrio orquestral, así como as novas funcións das seccións instrumentais e a mestura entre ambas, na nova orquestra romántica	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras de estilo romántico avanzado, con un orgánico tipo dunha orquestra romántica media	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A grande orquestra sinfónica da segunda metade do século XIX.		5
2. Proceso de inflación da orquestra a finais do século XIX.		4
3. Distintas formulacións orquestrais na procura de novas cores.		4
4. A cor como finalidade en si mesma.		4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAS	HORAS NON PRESENCIAS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos (segundo as pautas determinadas polo profesor).	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
 Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
 Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
 Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial
 Piston, W. - Orquestación. Real Musical
 Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana

Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os instrumentos habituais da orquestra barroca, así como as características e utilización dos instrumentos naturais e as súas transposicións.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Coñecer as funcións das familias instrumentais dentro da orquestra barroca.	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Coñecer as funcións condutora, solística e de enchedura, e o equilibrio dentro da orquestra.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Coñecer e empregar unha orquestra barroca.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Coñecer e empregar, de forma xeral e atemporal, o emprego das familias de instrumentos da orquestra, sós e mesturados	T1, T2, G2, G4, G11, G14, EC2, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A familia orquestral	1.1. Os instrumentos da orquestra. Familias. A cor dos instrumentos. A orquestra barroca	5
2. A orquestra no barroco	2.1. A corda, os ventos e a percusión no barroco	6
3. Grupos de timbres	3.1. Diferentes cores instrumentais, en diferentes estilos musicais. Metais, vento e percusión.	6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso anterior; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Procura de información		5	5
Realización de tarefas		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986

Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN VIII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	
ETCS/ CUADRIMESTRE									Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Profundar nas funcións e posibilidades da sección de percusión dentro da grande orquestra do século XX	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Empregar o estilo camerístico e vir tuosístico dentro da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Orquestrar obras para formacións instrumentais diferentes, par tindo dos orgánicos da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras para pequenas formacións, par tindo dos orgánicos da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Ser quen de crear unha idea acústica de sonoridades instrumentais non habituais, a través da lectura	T1, T2, X10, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Escolas de orquestración en España (continuación)	Finais do XIX: Pedrell, Albéniz, Granados, Falla Xeración do 27: Toldrá, Esplá, Mompou, E. Halffter, R. Halffter, Xeración do 51: de Pablo, C. Halffter, Bemaola, García Abril, etc. Xeracións do 60 e posteriores: Charles, Sánchez-Verdú, López López, Sotelo, Camarero, Guerrero, etc.	8
2. Banda de Música e Banda de Música Sinfónica.		5
3. Outras agrupacións	Música mixta (música electrónica en vivo, electroacústica, etc.). O espazo sonoro como un novo instrumento: Auraphon. Internet, o non lugar.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos (segundo as pautas determinadas polo profesor).	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS			
---------	--	--	--

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
 Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
 Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
 Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial

Piston, W. - Orquestación. Real Musical
Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana
Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN VII

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL3
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal3
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Profundar nas funcións e posibilidades da sección de percusión dentro da grande orquestra do século XX	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Empregar o estilo camerístico e vir tuosístico dentro da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Orquestrar obras para formacións instrumentais diferentes, par tindo dos orgánicos da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras para pequenas formacións, par tindo dos orgánicos da grande orquestra	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A orquestra do século XX (continuación) e XXI.		5
2. Evolución e transformación dos instrumentos ao longo do século XX	Desenvolvemento da sección de percusion.	3
3. Novas formas da orquestra a comezos do século XX.	Crecemento até o límite e formacións camerísticas dentro da mesma: Orgánicos orquestrais novos. Combinacións diferentes das familias orquestrais. Orquestra sinfónica ou de cámara, de plantilla variable. Tratamento solístico de cada un dos instrumentos.	4
4. Escolas de orquestración en España	Finais do XIX: Pedrell, Albéniz, Granados, Falla Xeración do 27: Toldrá, Esplá, Mompuu, E. Halffter, R. Halffter Xeración do 51: de Pablo, C. Halffter, Bemaola, García Abril, etc. Xeracións do 60 e posteriores: Charles, Sánchez-Verdú, López López, Sotelo, Camarero, Guerrero, etc.	5
5. A orquestra de sopros.		
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación final	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos (segundo as pautas determinadas polo profesor).	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas (segundo as pautas determinadas polo profesor). Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
 Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
 Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
 Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial

Piston, W. - Orquestación. Real Musical
Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana
Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN VI

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAI	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as funcións e posibilidades da sección de percusión e empregar o estilo camerístico dentro da grande orquestra.	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Orquestrar obras para grande orquestra romántica no estilo compacto e de amalgama de finais do século XIX, ao estilo de Wagner.	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Orquestrar obras para grande orquestra romántica no estilo de cores diferenciadas e puras dos instrumentos, ao estilo de Mahler e Rimsky Korsakov.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras no estilo colorista do Impresionismo.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Coñecer os instrumentos da orquestra de sopros, así como as súas características, e instrumentar para distintas formacións de vento.	T1, T2, X10, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Evolución e transformación dos instrumentos ao longo do século XX.	11.1. Wagner, Mahler, Strauss. 1.2. Desenvolvemento da sección de percusion.	4
2. Novas formas da orquestra a comezos do século XX.	2.1. Crecemento até o límite e formacións camerísticas dentro da mesma: Orgánicos orquestrais novos. 2.2. Combinacións diferentes das familias orquestrais. 2.3. Orquestra sinfónica ou de cámara, de plantilla variable. 2.4. Tratamento solístico de cada un dos instrumentos.	5
3. Escolas de orquestración que xorden a finais do século XIX (Continuación).	3.1. Alemaña: Wagner, Mahler, Strauss. 3.2. Francia: Fauré, Debussy, Ravel. 3.3. Rusia: Rimsky Korsakov, Tchaikovsky, Stravinsky.	5
4. Distintas formulacións orquestrais na procura de novas cores, na construción do grande empaste e na fusión instrumental.	4.1. Características e modelos de instrumentación.	2
5. A orquestra de ventos.	5.1. Orgánicos e principios básicos de instrumentación.	1

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN			HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.			1		1
Clases prácticas			16		16
Avaliación			8		8
Busca de información				5	5
Traballo persoal				60	60
Total de horas por cuadrimestre					90

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

DESCRICIÓN		CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos	
Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books	
Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical	
Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi	
Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial	
Piston, W. - Orquestación. Real Musical	
Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana	
Downs, P. - La música clásica. Akal Música	

Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal
Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN V

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as funcións e posibilidades da sección de percusión e empregar o estilo camerístico dentro da grande orquestra.	T1, T2, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11
2. Orquestrar obras para grande orquestra romántica no estilo compacto e de amalgama de finais do século XIX, ao estilo de Wagner.	T1, T2, T15, X15, X17, X20
3. Orquestrar obras para grande orquestra romántica no estilo de cores diferenciadas e puras dos instrumentos, ao estilo de Mahler e Rimsky Korsakov.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6
4. Orquestrar obras no estilo colorista do Impresionismo.	T1, T2, T15, X15, X17, X20, EC6, EC11
5. Coñecer os novos recursos dos instrumentos tradicionais, descubertos no século XX, e os instrumentos de recente invención e as súas posibilidades dentro da orquestra.	T1, T2, X10, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A orquestra romántica de finais do século XIX (continuación).	1.1. mestura de cores e cambios de cor. 1.2. Tratamento do tutti.	2
2. A orquestra do século XX.	2.1. Evolución e transformación dos instrumentos: Wagner, Mahler, Strauss. 2.2. Desenvolvemento da sección de percusión..	4
3. Novas formas da orquestra a comezos do século XX.	3.1. Crecemento até o límite e formacións camerísticas dentro da mesma: Orgánicos orquestrais novos. 3.2. Combinacións diferentes das familias orquestrais. 3.3. Orquestra sinfónica ou de cámara, de plantilla variable. 3.4. Tratamento solístico de cada un dos instrumentos.	4
4. Escolas de orquestración que xorden a finais do século XIX.	4.1. Alemaña: Wagner, Mahler, Strauss. 4.2. Francia: Fauré, Debussy, Ravel. 4.3. Rusia: Rimsky Korsakov, Tchaikovsky, Stravinsky.	4
5. Distintas formulacións orquestrais na procura de novas cores, na construción do grande empaste e na fusión instrumental.	5.1. Teoría e realizacións.	3
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1		1
Clases prácticas	16		16
Avaliación	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega periódica de traballos ao longo do cuadrimestre, nos prazos que determine o profesor.	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23	50%
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	50%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11	100%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Instrumentación ou/e redución de fragmentos propostos e posibilidade de preguntas teóricas. Tempo máximo de realización: 8 horas	T1, T2, T3, T4, T12, T13, X5, X7, X10, X21, X24, EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
 Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
 Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
 Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial
 Piston, W. - Orquestación. Real Musical
 Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana
 Downs, P. - La música clásica. Akal Música
 Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.

Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.

Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal

Charles, A. Instrumentación y Orquestación Clásica y Contemporánea I, II, III (Rivera editores)

Programación Docente de ORGANOLOXÍA

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Organoloxía

ESPECIALIDADE	TODAS							ITINERARIO	TODOS	
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSIÇÃO							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Juan Manuel Eiras Tojo
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII		
CUADRIMESTRE									Horas de clase	30
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	Galego e castelán
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Fundamentos de acústica dos instrumentos. Estudo dos instrumentos musicais, a partir dos diferentes enfoques históricos, tanto antropolóxicos como técnicos ou científicos. Coñecemento das clasificacións dos instrumentos máis importantes, atendendo aos criterios dos/as principais tratadistas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos para a proba de acceso e coñecementos e habilidades obtidos nos cuadrimestres anteriores.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Historia da música. Análise.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T8
XERAIS	X9, X10, X12, X14, X20, X26
ESPECÍFICAS	EC6, E14, EM3, EP11

3. Obxectivos

DESCRÍCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Coñecer os principios elementais de acústica musical, o son e as súas propiedades, con especial atención aos referidos á obtención do son nos instrumentos, valorando este saber como un aspecto fundamental da formación musical e instrumental.	T8, X9, X20, X26, EC6.
Coñecer os diferentes campos de estudo da organoloxía e o que supoñen ante a investigación musical, relacionándoos cos propios da historia da música e os da súa propia especialidade, co fin de obter unha visión científica e humanística da música que sumar á artística xa coñecida.	T8, X9, X12, X14, X20, X26, EM3.
Considerar o instrumento dunha forma global, apreciando os diferentes enfoques históricos, antropolóxicos, etnográficos, técnicos, artísticos ou científicos, a través da escoita e visualización, para aumentar a consideración global sobre eles, máis aló da función de mero emisor de sons.	T2, T8, X9, X12, X14, X20, X26.
Coñecer os diferentes instrumentos e formacións instrumentais, así como a súa evolución ao longo dos diferentes períodos da historia, relacionándoos coa música e o estilo de cada época.	T1, T2, T8, X12, X14, X20, X26, EC6.
Buscar información relativa aos temas tratados, organizala e defender as súas opinións con argumentos coherentes.	T1, T2, T4, T8, X10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Fundamentos de acústica	1.1. Nocións de acústica. Fundamentos físicos. Campos da acústica. Ondas. Definición de son. Calidades do son. Os corpos vibrantes: frecuencia natural de vibración dun corpo. Resolución de problemas relativos aos contidos tratados. Valoración da importancia da acústica musical na evolución da consideración dos conceptos harmónicos (consonancia, disonancia...), os sistemas (temperamento igual, afinación...) e a composición musical. 1.2. Repercusión musical. Aplicación instrumental: cordas, tubos abertos e pechados, membranófonos e láminas. Fenómenos sonoros. O sistema de Pitágoras e a espiral de quintas. Os temperamentos. Sistemas de afinación e busca da frecuencia dunha nota. Introducción á acústica arquitectónica. Resolución de problemas relativos aos contidos tratados.	3
2. A organoloxía como ciencia	2.1. Definición. Fundamentos históricos. Clasificacións do instrumental; non occidentais (chinesa e hindú), diferentes concepcións occidentais (anteriores ao XIX, Mahillon, Sachs e Hornbostel, Schaeffner...) Estudio dos instrumentos musicais, a partires dos diferentes enfoques históricos, tanto antropolóxicos (consideracións de tipo mitolóxico sobre a súa orixe, de tipo estético sobre a evolución da súa fisionomía, etc.) como técnicos ou científicos. Audición de sons instrumentais, con ou sen apoio visual (foto ou vídeo) dos instrumentos tratados, pertencentes a diferentes etnias e períodos. Manexo das táboas organolóxicas de Sachs e Hornbostel. Busca de datos relativos empregando diferentes fontes (bibliografía, Internet, etc.) Valoración do instrumental como obxecto cultural e etnográfico.	3

3. Os instrumentos occidentais no tempo	3.1. Os instrumentos a través do tempo na música occidental. A evolución dos instrumentos (construción, técnica...) como motor da evolución musical. Visualización e/ou escoita de obras de diferentes zonas ou correntes histórico-estilísticas, interpretadas cos instrumentos correspondentes. Implicacións organolóxicas na recuperación estilística de diferentes músicas doutras época. Recoñecemento visual e auditivo de instrumentos. 3.2. Introducción á evolución das agrupacións na música occidental. Evolución das diferentes formacións de cámara e orquestrais ó longo da Historia en Occidente e relación co estilo. Audición e/ou visualización de obras con diferentes formacións e diferentes proporcións dentro de formacións. Audicións comparadas de obras de diferentes períodos da historia, ou de correntes histórico-estilísticas, interpretadas cos instrumentos correspondentes á súa cronoloxía. Interese por investigar e analiza-los motivos da evolución dos instrumentos en función das correntes compositivas e do papel da música na sociedade.	9
Total de sesións por cuadrimestre		15

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Exposición maxistral. As sesións de clases estarán dedicadas, principalmente, ás explicacións teóricas, visualización de representacións iconográficas, ás leturas e á organización do traballo semanal.	15		15
Introdutorias. Introducción xeral á materia. Organoloxía e etnomusicoloxía. Fontes iconográficas.	5		5
Exposición práctico-teórica. Durante estas sesión realizaranse diferentes audicións e proxeccións de imaxes, para recoñecelas e analízalas.	10		10
De avaliación. En forma de exames.	3		3
Estudio persoal: temario, audicións, análise de partituras, leturas complementarias.		55	55
Titorías. Individual, caso de ser preciso.	2		2
Total de horas por cuadrimestre		90	

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Observación diaria e cotiá.	Participar activamente nas actividades propostas na aula.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26	10%
Exame escrito.	Comentario de audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento. Comentario de texto literario musical.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26, EC6, E14, EM3, EP11	90%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Observación diaria e cotiá.	Participar activamente nas actividades propostas na aula.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26	10%
Exame escrito.	Preguntas de síntese, test e desenvolvemento.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26, EC6, E14, EM3, EP11	90%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Comentario de texto, audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento. Comentario de texto literario musical.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26, EC6, E14, EM3, EP11	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Comentario de texto, audicións, preguntas de síntese, test e desenvolvemento.	T1, T2, T4, T8, X9, X10, X12, X14, X20, X26, EC6, E14, EM3, EP11	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que establece a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Andrés, R., Pinto e J.M., Remnant, M. (2002): Historia de los instrumentos musicales, Barcelona: Ma non troppo.

Eiras, J. (2023). Organología: Materiales curriculares. Mos: Makaral Edicións

Scholes, P. (1984): Diccionario Oxford de la música (2ª ed.), Buenos Aires: Edhasa Hermes Sudamericana.

Maersch, K. (1987): Atlas de los instrumentos musicales, Madrid: Alianza. Michels, U. (1982): Atlas de música, vol. I y II. Madrid: Alianza.

Tranchefort, R. (2004): Los instrumentos musicales en el mundo, Madrid: Alianza.

Bermudo, J. (1555): Declaración de instrumentos musicales. Osuna (Sevilla) (ed. facsímil de Editorial Maxtor, 2009). Bonanni, F. (1723): Gabinetto Armonico, Roma (ed. facsímil de la Old Book Factory).

Cerone, P. (1613): El Mellopeo y el Maestro, vol. I y II, ed. a cargo de Antonio Esquerro Esteban (2007), Barcelona: CSIC, Institución "Milá i Fontanals", Dpto. de Musicología.

Praetorius, M. (1615-1619): Syntagma Musicum, vol. I-III, (ed. facsímil de Bärenreiter, 2001).

Schaeffner, A. (1932): "D'une nouvelle classification méthodique des instruments de musique", Revue Musicale, vol. 10-11: 215-31.

Schaeffner, A. (1994): Origine des instruments de musique. Introduction ethnologique à l'histoire de la musique instrumentale, París: L'ecole des hautes-études en sciences sociales.

Virdung, S. (1511): Musica Getutsch. A Treatise on musical instruments, ed. a cargo de Beth Bullard, Londres (1993): Cambridge University Press.

Programación Docente de PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA DA COMPOSICIÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	b) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TELWEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1º: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Principios de educación, pedagogía, didáctica: elementos e enfoques; ámbitos da acción educativa e axentes da educación: educando e educador/a. Novas perspectivas en educación. Pedagogía do acto creativo. Recursos didácticos: medios, materiais e criterios para a súa selección e utilización na aula.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Pedagogía musical; Didáctica da Música; Psicopedagogía; Introducción á investigación
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T8, T10, T14
XERAIS	X5, X8, X10, X13, X14, X19, X25
ESPECÍFICAS	EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer e analizar os métodos mais destacados da Composición musical desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, os seus fundamentos pedagóxicos, metodolóxicos, didácticos e de recursos.	T1, T2, T8, T10, X5, X10, X13, E7, E10
2. Reflexionar sobre os novos problemas e retos que plantea o ensino da composición musical na actualidade.	T1, T2, T3, T8, X5, X10, X19, E10
3. Coñecer e valorar as políticas educativas españolas, desde o Plano de estudos de 1942 até a actualidade, con respecto ó ensino da composición musical.	T1, T2, T8, T10, X10, X13, X14, X19, X25, E7, E10
4. Desenvolver habilidades de planificación didáctica como proxectos y deseños en situacións y contextos educativos específicos.	T2, T8, T10, X10, X13, X18, X19, E7
5. Valorar o papel da creatividade e da técnica como par te fundamental da metodoloxía do ensino da composición musical.	T2, T8, T10, X10, X13, X19
6. Ser consciente da necesidade da innovación didáctica como adecuación permanente ós cambios científicos, tecnolóxicos e culturais.	T1, T2, T4, T8, X5, X10, X13, X19, X25

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A Educación. Os principios da educación.	1.1. Concepto de Educación , pedagogía e didáctica. 1.2. A persoa como suxeito da educación. 1.3. Rasgos educativos da persoa. 1.4. Principios da educación personalizada.	1
2. Os fins e os métodos.	2.1. Fundamentos pedagóxicos, metodolóxicos e didácticos dos métodos de ensino da composición musical desde a 2ª metade do século XX ata a actualidade. Integración dos diferentes métodos na didáctica.	5
3. O ensino da Composición musical: Os axentes da educación.	3.1. O profesor de composición e o alumnado 3.2. Funcións da tarefa docente 3.3. Profesionalidade do docente e compromiso Deontolóxico.	2
4. A práctica docente da Composición musical e acción curricular.	4.1. O currículo. 4.2. Os compoñentes do desenvolvemento do currículo. 4.3. Os niveis de concreción curricular. 4.4. A metodoloxía. 4.5. A avaliación.	2
5. O acto creador e creativo.	5.1. Creatividade vs. técnica.	2
6. O Ensino da Composición musical en España.	6.1. A Composición no ensino xeral español. A propedeútica da Composición musical no Grao Medio. A formación no Grao Superior.	2 5
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	16		16
Avaliacións	2		2
Traballo individual		72	72
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	T1,2,8,14, X8,10,13,19,25, EC7,10	80%
Traballo persoal	Rendemento e actitude nas clases.	T1,2,3,4,8,14, X5,8,10,13,14,19,25 EC7,10	20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame escrito	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	T1,2,8,14, X8,10,13,19,25, EC7,10	100%
---------------	---	---	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)*

Exame escrito	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	T1,2,8,14, X8,10,13,19,25, EC7,10	100%
---------------	---	---	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	T1,2,8,14, X8,10,13,19,25, EC7,10	100%
---------------	---	---	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Hemsey, V.: Pedagogía musical: dos décadas de pensamento y acción Educativa. Lumen. B. Aires 2002 <http://revistadepedagogia.org/> Artículos y libros sobre educación: <http://teoriasunikino.blogspot.com.es/2009/03/dewey.html>

Artículos de pedagogía: <http://www.wikilearning.com/articulos/pedagogia/categoria/76-4>

Zamacois, J.: Tratado de Armonía de, vols. I-III. Ed. SpanPress Universitaria.

Piston, W.: Tratado de Armonía. Barcelona: Ed. Labor, 1992.

Persichetti, V.: La Armonía en el siglo XX. Madrid, R. M., 1985.

Normativa vixente:

Real Decreto 1614/2009, de 26 de octubre, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas ar tísticas superiores reguladas por la Ley Orgánica 2/2006,de 3 de mayo, de Educación.

Real Decreto 631/2010, de 14 de mayo, por el que se regula el contenido básico de las enseñanzas ar tísticas superiores de Grado en Música establecidas en la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación

Decreto 260/2011 de 26 de julio, por el que se establecen las enseñanzas ar tísticas superiores de Grado en Música en Andalucía.

Orden de 16 de octubre de 2012, por la que se establece la ordenación de la evaluación del proceso de aprendizaje del alumnado de las enseñanzas artísticas superiores de Arte Dramático, Danza y Música y se regula el sistema de reconocimiento y transferencia de créditos de estas enseñanzas.

Plan de estudios do CMUS Superior de Vigo (archivo PDF).

Música y Educación: <http://www.musicalis.es/>

Enseñanzas Ar tísticas. MEC: <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde/ensenanzas-ar-tisticas/musica.html>

Lista electrónica europea de música y educación: <http://musica.rediris.es/leeme/> Editorial Graó: <http://aula.grao.com/revistas/presentacion.asp?ID=3>

Sociedad española de Pedagogía: <http://www.uv.es/soespe/bordon.htm>

Cuadernos de Pedagogía: <http://www.cuadernosdepedagogia.com/>

Revista de Educación. Ministerio de Educación: <http://www.revistaeducacion.mec.es/inicio.html>

Web de la Consejería de Educación de Andalucía: www.juntadeandalucia.es/educacion/ Enciclopedia virtual de didáctica y organización escolar <http://peremarques.pangea.org/evdioe.htm>

Revista Iberoamericana de educación <http://www.rioei.org>

Programación Docente de REDUCCIÓN DE PARTITURAS APLICADA Á COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA FORMACIÓN INSTRUMENTAL COMPLEMENTARIA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				toncantal@csmvigo				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Redución ao teclado de partituras de distintas formacións vocais e instrumentais de dificultade progresiva, análise de elementos musicais incluídos na partitura e aplicación ao teclado.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicado á composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6
XERAIS	X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC5, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Adestrar as estruturas cognitivas, a sensibilidade auditiva e as destrezas técnicas necesarias para dominar as amplas posibilidades polifónicas do piano aplicadas á composición para conxuntos vocais, instrumentais e mixtos, desenvolvendo a capacidade de síntese do material musical.	T1, T3, T6, X15, X22, X24, EC5
2. Coñecer as particularidades de afinación, ámbito e escritura dos diversos instrumentos, así como a tipoloxía das agrupacións instrumentais asociadas a cada período da historia da música.	T6, X3, X13, X17, EC1, EC5
3. Realizar a análise formal, así como a análise harmónica ao teclado baseada nos principios do baixo cifrado, de obras vocais, instrumentais e mixtas, reducindo a textura polifónica ao seu esquema estrutural básico.	T3, T6, X1, X2, EC2, EC11
4. Coñecer as convencións establecidas para trasladar diferentes texturas e deseños instrumentais á súa realización pianística, de xeito que se obteña un compromiso óptimo entre a información e a sonoridade implícitas na partitura orixinal e a interpretación posible da transcripción	T3, X3, X13, X21, EC1, EC3
5. Realizar a lectura ao piano, e a súa posterior transcripción, de fragmentos e obras vocais que empreguen as claves tradicionais.	T1, T6, X3, X8, EC3, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Música de cámara.	1.1. Técnicas de redución instrumental. 1.2. Lectura e transcripción pianística de obras ou fragmentos dende o Romanticismo ata agora: 1.2.1: Cuarteto de cordas: Cuarteto de Ravel. 1.2.2. Ensembles de orgánicos diversos: noite Transfigurada de Schönberg.	9
2. Orquestra.	2.1. Lectura e transcripción pianística de obras ou fragmentos para orquestra dende o romanticismo: Terceira sinfonía de Brahms, Sinfonía 1 de R. Korsakov, Sinfonía de instrumentos de vento de Strawinsky. 2.2. As obras e tempos para reducir por escrito e entregar (escrito en finale ou sibelius e correctamente encadernado), ademais de, como o resto, ser tocadas ao piano en clase, son: Kinde-Totenlieder, Mahler (cancións 1, 2, 3).	8
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases teórico-prácticas	17		17
Avaliacións	2		2
Traballo individual		70	70
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través da realización de exercicios concretos, que se entregarán seguindo o calendario estipulado polo profesor (lectura de baixos cifrados, corais a catro claves e transporte de fragmentos, realización ao piano da redución de partituras propostas polo docente, presentación de transcricións e interpretación destas ao piano, análise formal e harmónica de fragmentos ao piano, etc.). A nota final será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará seguindo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Ver avaliación extraordinaria.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Ver avaliación extraordinaria.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Realización, como mínimo, das seguintes actividades: <ul style="list-style-type: none"> • A1: Realización ao piano da redución dunha partitura proposta polo docente. • A2: Presentación das transcricións encomendadas polo docente durante o cuadrimestre e interpretación ao piano dunha delas. • A3: Análise formal e harmónica dun fragmento ao piano. 	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que establece a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona
 DOUPOND - Método de transposición para piano. Ed. Boileau, Barcelona
 ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris

CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi
ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación
FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003
OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris
REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley
SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano
SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001
VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto

Programación Docente de REDUCCIÓN DE PARTITURAS APLICADA Á COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA Formación instrumental complementaria

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				toncantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Redución ao teclado de partituras de distintas formacións vocais e instrumentais de dificultade progresiva, análise de elementos musicais incluídos na partitura e aplicación ao teclado.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicado á composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T6
XERAIS	X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC5, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Adestrar as estruturas cognitivas, a sensibilidade auditiva e as destrezas técnicas necesarias para dominar as amplas posibilidades polifónicas do piano aplicadas á composición para conxuntos vocais, instrumentais e mixtos, desenvolvendo a capacidade de síntese do material musical.	T1, T3, T6, X15, X22, X24, EC5
2. Coñecer as particularidades de afinación, ámbito e escritura dos diversos instrumentos, así como a tipoloxía das agrupacións instrumentais asociadas a cada período da historia da música.	T6, X3, X13, X17, EC1, EC5
3. Realizar a análise formal, así como a análise harmónica ao teclado baseada nos principios do baixo cifrado, de obras vocais, instrumentais e mixtas, reducindo a textura polifónica ao seu esquema estrutural básico.	T3, T6, X1, X2, EC2, EC11
4. Coñecer as convencións establecidas para trasladar diferentes texturas e deseños instrumentais á súa realización pianística, de xeito que se obteña un compromiso óptimo entre a información e a sonoridade implícitas na partitura orixinal e a información e a interpretación posible da transcripción	T3, X3, X13, X21, EC1, EC3
5. Realizar a lectura ao piano, e a súa posterior transcripción, de fragmentos e obras vocais que empreguen as claves tradicionais.	T1, T6, X3, X8, EC3, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Fundamentos da redución de partituras.	1.1. Análise formal e harmónica: 1.1.1. Principios do baixo cifrado. 1.2. Claves: 1.2.1. Claves tradicionais. Par tes e tesitura asociadas. 1.2.2. Lectura ao piano en ata catro claves simultáneas. 1.3. Instrumentación: 1.3.1. Clasificación dos instrumentos orquestrais. 1.3.2. Tesitura e claves asociadas na escrita. 1.4. Instrumentos transpositores: 1.4.1. Tipos. Transposición asociada. 1.4.2. Lectura ao piano de combinacións de transpositores. 1.5. Transcripción pianística: 1.5.1. Deseños instrumentais e pianísticos. 1.5.2. Balance sonoro das par tes no piano. 1.5.3. Selección e simplificación das par tes. 1.5.4. Análise de exemplos de transcripcións. 1.5.5. Transcripción a piano solo, a catro mans e a dous pianos.	5
2. O Coral.	2.1. Técnicas de redución coral. 2.2. Tratamento das voces. 2.3. Lectura e transcripción pianística de pezas polifónicas a 2, 3 e 4 par tes en claves antigas.	4
3. Música de cámara.	3.1. Técnicas de redución instrumental. 3.2. Lectura e transcripción pianística de obras ou fragmentos de cámara do período clásico e do primeiro Romanticismo: 3.2.1. Diferentes formacións de vento	4
4. Orquestra de ventos.	4.1. Lectura e transcripción de obras ou fragmentos para orquestra de ventos de diferentes épocas e estilos.	4

Total de sesións por cuatrimestre **17**

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
Clases teórico-prácticas	17		17
Avaliacións	2		2
Traballo individual		70	70
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través da realización de exercicios concretos, que se entregarán seguindo o calendario estipulado polo profesor (lectura de baixos cifrados, corais a catro claves e transporte de fragmentos, realización ao piano da redución de partituras propostas polo docente, presentación de transcricións e interpretación destas ao piano, análise formal e harmónica de fragmentos ao piano, etc.). A nota final será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame	Ver avaliación extraordinaria.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
-------	--------------------------------	---	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)

Exame	Ver avaliación extraordinaria.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
-------	--------------------------------	---	------

EXTRAORDINARIA

Exame	Realización, como mínimo, das seguintes actividades: • A1: Realización ao piano da redución dunha partitura proposta polo docente. • A2: Presentación das transcricións encomendadas polo docente durante o cuatrimestre e interpretación ao piano dunha delas. • A3: Análise formal e harmónica dun fragmento ao piano.	T1, T3, T6, X1, X2, X3, X8, X13, X15, X17, X21, X22, X24, EC1, EC2, EC3, EC5, EC11.	100%
-------	---	---	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona
DOUPOND - Método de transposición para piano. Ed. Boileau, Barcelona
ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris
CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi
ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación
FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003
OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris
REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley
SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano
SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001
VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1ª: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmulase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAI	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI. 2. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos. 3. Cuestións técnicas da escrita.	1. Principais modelos de composición dos séculos XX e XXI na música para ensemble e orquestra de cámara. 2. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos dos séculos XX e XXI	17
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS *	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas/ensaíos			
Audicións	25		25
Avaliacións			

Busca de información		65	65
Traballo individual			
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame/Audiación	Audiación e defensa pública dos traballos realizados	Todas	40%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	40%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que establece a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
 CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el S. XX. ISBN 84-7822-400-9.
 Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1996.
 Gª LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
 HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
 LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
 PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985
 BOULEZ. Puntos de referencia. Textos compilados y presentados por Jean-Jacques Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
 CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. Madrid: ICCMU, colección música hispana, 2007
 DIBELIUS, U.: La música contemporánea a partir de 1945. Madrid: Akal 2004
 MORGAN, R. P.: La Música del siglo XX. Madrid: Akal 1994.
 MORGAN, R. P.: Antología de la música del siglo XX. Madrid: Akal, 1998
 SCHAEFFER, Pierre. Tratado de los objetos musicales. Madrid: Alianza Música, 1996.

9. Observacións*

- Exame escrito: Compoñer unha obra para: flauta, oboe, clarinete, fagot, violín, viola, violoncello e piano. A súa linguaxe será o serialismo integral e empregará un mínimo de catro perfís. A súa duración mínima será de 8 minutos.

Traballo persoal:

- O alumnado terá que entregar os traballos, determinados polo profesor no cuatrimestre, (partitura e particellas) en papel e pdf e, ademais as gravacións de audio correspondentes. Estes traballos se determinarán ao inicio do cuatrimestre debido a que deberán adecuarse ao orgánico instrumental específico que se forme, atendendo ás necesidades e posibilidades pedagóxicas dos seus integrantes

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA**

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELLIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmulase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAIS	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudiar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Historia e evolución dos ensembles (continuación).	1.1. Historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara na música culta occidental.	4
2. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI (continuación).	2.1. Principais modelos de composición do século XX na música para ensemble e orquestra de cámara.	4
3. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos (continuación).	3.1. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos do século XX.	5
4. Cuestións técnicas da escrita (continuación).	4.1. Notación. 4.2. Técnicas instrumentais. 4.3. Realización da partitura e materiais para a interpretación.	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
---------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	8		8
Realización tarefas/ traballo individual		56,5	56,5
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos e a súa audición pública.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	80%
	Actitude e participación na clase.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	60%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	60%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	40%

EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	60%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	40%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	b) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos M. Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Cuadrimestre 1ª: Luns 13-14h. Cuadrimestre 2º: Luns 12-13h.	

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmulase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAI	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI. 2. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos. 3. Cuestións técnicas da escrita.	1. Principais modelos de composición dos séculos XX e XXI na música para ensemble e orquestra de cámara. 2. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos dos séculos XX e XXI	17
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS *	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas Audicións Avaliacións Lectura guiada de fontes	25		25

Busca de información		65	65
Traballo individual			
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame/Audição	Audição e defensa pública dos traballos realizados	Todas	40%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito*	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	40%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que establece a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
 CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el S. XX. ISBN 84-7822-400-9.
 Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1996.
 Gª LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
 HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
 LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
 PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985
 BOULEZ. Puntos de referencia. Textos compilados y presentados por Jean-Jacques Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
 CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. Madrid: ICCMU, colección música hispana, 2007
 DIBELIUS, U.: La música contemporánea a partir de 1945. Madrid: Akal 2004
 MORGAN, R. P.: La Música del siglo XX. Madrid: Akal 1994.
 MORGAN, R. P.: Antología de la música del siglo XX. Madrid: Akal, 1998
 SCHAEFFER, Pierre. Tratado de los objetos musicales. Madrid: Alianza Música, 1996.

9. Observacións*

- Exame escrito: Compoñer unha obra para: flauta, oboe, clarinete, fagot, saxo, violín, viola, violoncello e piano. A súa linguaxe será espectral e empregará espectros harmónicos e subharmónicos. A súa duración mínima será de 8 minutos.
 Traballo persoal:
 - O alumnado terá que entregar os traballos, determinados polo profesor no cuadrimestre, (partitura e particellas) en papel e pdf e, ademais as gravacións de audio correspondentes. Estes traballos se determinarán ao inicio do cuadrimestre debido a que deberán adecuarse ao orgánico instrumental específico que se forme, atendendo ás necesidades e posibilidades pedagóxicas dos seus integrantes

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAIS	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Historia e evolución dos ensembles.	1.1. Historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara na música culta occidental.	4
2. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI.	2.1. Principais modelos de composición do século XX na música para ensemble e orquestra de cámara.	4
3. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos.	3.1. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos do século XX.	5
4. Cuestións técnicas da escrita.	4.1. Notación. 4.2. Técnicas instrumentais. 4.3. Realización da partitura e materiais para a interpretación.	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar con fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa.	1,5		1,5
Clases prácticas	24		24
Avaliación	8		8

Realización tarefas/ traballo individual		56,5	56,5
		Total de horas por cuadrimestre	90
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos e a súa audición pública.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	80%
	Actitude e participación na clase.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro)			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	60%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	60%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	40%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos.	T1,13,15, X8,13,17. EC5,17	60%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas.	T1,4,8,13,15, X8,13,17, EC5,10,11	40%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998. Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984. Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000. Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982			

Programación Docente de TÉCNICAS COMPOSITIVAS CONTRAPUNTÍSTICAS II

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo dos elementos e procedementos contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así como anteriores e posteriores ata os nosos días. Realización escrita de traballos estilísticos libres, vocais e instrumentais en diferentes estilos ata a actualidade. Práctica instrumental dos elementos e procedementos estudados.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X2, X3, X4, X5
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver o coñecemento e práctica das diferentes técnicas harmónicas e do contrapunto imitativo do sistema tonal, neomoderno e atonal, desenvolvendo aspectos analíticos, melódicos e auditivos; comprendendo a evolución da ruptura do sistema tonal, e da aparición dos novos e diferentes métodos compositivos do século XX, así como, a súarelación cástendencias típicas desta época, o estilo posromántico, impresionista, atonal, dodecafonico, escolas nacionalistas varias, serial, post-serial, etc.	T1, T2, T4, X2, X5, EC1, EC5
2. Desenvolve-la capacidade analítica-visúal có fin de poder ter unha visión global dunha perspectiva da análise técnica: tipo de contrapunto (simple, invertible, a 10ª, 12ª, etc), diferentes tipos de imitacións (directa, contraria, retrógrada, por aumentación, diminución, en canon, etc), progresións, cadencias, disonancias, modulacións, plan ou proceso harmónico, etc, coma doutras perspectivas analíticas como por exemplo: a Análise Schenkeriana.	T1, T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC4, EC5
3. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos aprendidos, así como, escoitar internamente (desenvolvemento do oído interior) os contados estudados tanto na análise coma na realización de traballos escritos.	T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC5, EC6
4. Realizar exercicios dados, así como a elaboración de pequenas obras (miniaturas) e obras contrapuntísticas de carácter libre e obrigado, coa finalidade de espertar a creatividade e o desenvolvemento dun halinguaxe persoal, tendendo ó equilibrio entre sentido horizontal ou melódico; e sentido vertical ou harmónico (polifonía e harmonía), traballando diferentes situacións texturais.	T1, T2, T3, T4, X2, X3, X4, X5, EC4, EC5
5. Tocar nun instrumento polifónico (ó piano) os diferentes traballos realizados.	T1, T2, T3, X2, X6, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A ruptura do sistema tonal.	1.1. A función do contrapunto en todo o proceso de transformación da tonalidade. 1.2. A relación entre contrapunto e as novas tendencias e principios armónicos da 1.ª metade do século XX.	1
2. O período de entreguerras.	2. Estudo dos procedementos harmónicos e contrapuntísticos no período de entreguerras. O neoclasicismo. Prokofiev, Shostakovich, Stravinsky, Ravel, a escola dos seis e outros.. 2.1 Continúa do estudo dos conceptos bimodalidade, polimodalidade, o multimodalidade. Pandiatonismo, Bitonalidade, Politonalidade, Pantonalismo. 2.2 Estudo de outras formacións sacordais, 4ª, 2ª, 5ª, e por outros principios, etc. 2.3 Uso percusivo da Harmonía.	5
3. Estudo do período atonal e a súa transformación no serialismo.	3.1. Estudo das principais características do período atonal. 3.2 Estudo das principais características do período dodecafonico ou serial. 3.3 Principios harmónicos e técnicas empregadas máis importantes. 3.4 Algúns principios formais.	2

4. Novas tonalidades.	4. Estudo dos principios harmónicos de Hindemith e de Bartok. 4.1 As series de Hindemith. 4.2 Principios tonais (sistema de eixes, sección áurea, e sistema cromático e diatónico. Uso de escalas. Formación de acordes.	3
5. Outras tendencias harmónicas e compositivas despois da 2ª guerra mundial.	5.1 Os modos de transposición limitada de Messiaen. 5.2 Tratamiento libre das disonancias, teoría dos grados de tensión (Krenek). 5.3 As microafinacións; unha alternativa de evolución tonal: Alois Hába. 6. Estudo analítico, auditivo e práctico.	2
6. A linguaxe musical a finais do S XIX e na 1.ª metade do S. XX.	6.1 Forma, ritmo, melodía, transformacións temáticas, linguaxe harmónica e verticalidade, modulación, cadencias, tratamento das disonancias, etc, nas estéticas principais de finais do século XIX e da 1ª metade do século XX.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	13		13
Titorías	1,5		1,5
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Exposición traballos	9,5		9,5
Probas avaliación	8		8
Revisión de probas	2		2
Busca de información		12,5	12,5
Traballo individual		42	42
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Exame escrito	Análise escrita dunha das pezas compostas polo alumnado ao longo do cuadrimestre na que se expliquen os distintos procesos compositivos (segundo as pautas marcadas polo profesor) que será entregada en formato PDF a través da aula virtual na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	50%
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través da realización de exercicios concretos (segundo as pautas marcadas polo profesor) entregados na aula virtual no prazo marcado polo profesor. A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continúa. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.

GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.

Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.

De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.

Falk, Julien - Technique de la musique atonale. Ed. Alphonse Leduc.

Fornier, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.

Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.

Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.

Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.

Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.

Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.

Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998.

La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria 1998.

Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.

Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.

Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.

Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria.

Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.

Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963

Schoenberg, A. - Funcions estruturais da harmonía. Ed. Real Musical

Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.

Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.

Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.

Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. Span Press Universitaria.

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitarias.

Perle, G. - Composición serial e atonalidade. Ed. Real musical.

Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.

Morgan, Robert P. - A música do século XX. Ed. Akal / Antoloxía da música do século XX. Ed. Akal.

Programación Docente de TÉCNICAS COMPOSITIVAS CONTRAPUNTÍSTICAS I

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. JACOBO GASPAR GRANDAL
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				tonicantal@CSMVIGO.COM				CONSULTAR TÁBOA ANEXA	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo dos elementos e procedementos contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así como anteriores e posteriores ata os nosos días. Realización escrita de traballos estilísticos libres, vocais e instrumentais en diferentes estilos ata a actualidade. Práctica instrumental dos elementos e procedementos estudados.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X2, X3, X4, X5
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver o coñecemento e práctica das diferentes técnicas harmónicas e do contrapunto imitativo do sistema tonal, neomodale e atonal, desenvolvendo aspectos analíticos, melódicos e auditivos; comprendendo a evolución da ruptura do sistema tonal, e da aparición dos novos e diferentes métodos compositivos do século XX, así como, a súarelacióncástendencias típicas desta época, o estilo posromántico, impresionista, atonal, dodecafónico, escolas nacionalistas varias, serial, post-serial, etc.	T1, T2, T4, X2, X5, EC1, EC5
2. Desenvolve-la capacidade analítica-visuálcoló fin de poder ter unha visión global dunhapeza tanto dendeunha perspectiva da análise técnica: tipo de contrapunto (simple, invertible, a 10ª, 12ª, etc), diferentes tipos de imitacións (directa, contraria, retrógada, por aumentación, diminución, en canon, etc), progresións, cadencias, disonancias, modulacións, plan ou proceso harmónico, etc, coma doutras perspectivas analíticas como por exemplo: a AnáliseSchenkeriana.	T1, T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC4, EC5
3. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos aprendidos, así como, escoitar internamente (desenvolvemento do oído interior) os contados estudados tanto na análise coma na realización de traballos escritos.	T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC5, EC6
4. Realizar exercicios dados, así como a elaboración de pequenaspezas (miniaturas) e obras contrapuntísticas de carácter libre e obrigado, coa finalidade de espertar a creatividade e o desenvolvementodunhalinguaxepersoal, tendendo ó equilibrio entre sentido horizontal ou melódico; e sentido vertical ou harmónico (polifonía e harmonía), traballando diferentes situaciónstexturais.	T1, T2, T3, T4, X2, X3, X4, X5, EC4, EC5
5. Tocar nun instrumento polifónico (ó piano) os diferentes traballos realizados.	T1, T2, T3, X2, X5, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A ruptura do sistema tonal	1. Estudo dos principios harmónicos conducentes ao esgotamento da tonalidade (progresións cromáticas, acordes errantes, aumentados, diminuídos, etc), a emancipación da disonancia e o neomodalismoalinguaxe romántica, nos nacionalistas e posteriores. Mahler, Franck, Satrauss, Scriabin, Fauré, Satie, Debussy, Mougosrsky, Grieg, e outros. 1.1 Abandono da funcionalidade tradicional, novos acordes (sonsengadidos/sustitutivos, híbridos, compostos, poliacordes), uso de paralelismos harmónicos, pedais, liberdade no uso das funcións e no enlace de acordes. 1.2 Os modos no século XX, os modos antigos, a pentafonía, hexatonía, octofonía, diferentes escalas sintéticas, etc. 1.3 Modalidade sucesiva, bimodalidade, polimodalidade. 1.4 Comezo do estudodoutrasformaciónsacordais a través doutros principios interválcos coma 2ª, e 4ª.	8

2. Uso das técnicas contrapuntísticas tradicionais nas linguaxes de carácter posromántico, impresionista e dos nacionalismos de comezos do século XX.	2.1 O contrapunto a máis de catro partes. 2.2 O contrapunto invertible a outros intervalos distintos o de 8ª e a 5ª xustas, á 10ª, 12ª, etc. 2.3 Profundización no contrapunto invertible, e na imitación rigorosa ou libre á 8ª, 5ª, 4ª xustas, nas diferentes técnicas tradicionais de imitación (movemento directo, movemento en espello ou contrario, aumentación, diminución e retrogradación.	5
3. Estudo analítico, auditivo e práctico dos diferentes elementos da linguaxe musical, nas estéticas principais de finais do século XIX e da 1ª metade do século XX.	3.1 Forma, ritmo, melodía, transformacións temáticas, linguaxe harmónica e verticalidade, modulación, cadencias, tratamento das disonancias, etc. 3.2 Análisis de obras de Debussy, Satie, Ravel, Prokofiev, Stravinsky, Shostakovich, etc.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	13		13
Titorías	1,5		1,5
Act. introdutorias	1,5		1,5
Exposición traballos	9,5		9,5
Probas avaliación	8		8
Revisión de probas	2		2
Busca de información		12,5	12,5
Traballo individual		42	42
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Análise escrita dunha das pezas compostas polo alumnado ao longo do cuadrimestre na que se expliquen os distintos procesos compositivos (segundo as pautas marcadas polo profesor) que será entregada en formato PDF a través da aula virtual na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	50%
Seguimento persoal	Control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través da realización de exercicios concretos (segundo as pautas marcadas polo profesor) entregados na aula virtual no prazo marcado polo profesor. A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5	50%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-December-)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos. A duración máxima será de 8 horas.	T1, T2, T3, T4, T8, X2, X3, X4, X5, EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.

GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.

Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpue rto, 1998.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.

De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.

Falk, Julien - Technique de la musique atonale. Ed. Alphonse Leduc.

Forner, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.

Forte, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.

Gedálge, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.

Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.

Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.

Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.

Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998.

La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria 1998.

Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.

Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.

Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.

Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria.

Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.

Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963

Schoenberg, A. - Funcions estruturais da harmonía. Ed. Real Musical

Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.

Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.

Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.

Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de armonía nº 2 y 3. Ed. Span Press Universitaria.

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitarias.

Perle, G. - Composición serial e atonalidade. Ed. Real musical.

Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.

Morgan, Rober t P. - A música do século XX. Ed. Akal / Antoloxía da música do século XX. Ed. Akal.

Programación Docente de COMPOSICIÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	D) TFE								TIPO DE CLASES	Individual
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. Jacobo Gaspar Grandal
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. Jacobo Gaspar Grandal
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa		

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo de composición constituído por dúas obras musicais inéditas: unha para orquestra ou banda e outra para grupo de cámara, en que se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a súa aplicación. Elaboración e defensa dunha memoria xustificativa do traballo realizado.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Todos os adquiridos nas distintas disciplinas do currículo ao longo dos estudos conducentes á titulación na especialidade e itinerario correspondente. Requírese estar matriculado nos créditos da disciplina do traballo fin de estudos, así como o cumprimento do procedemento e prazos establecidos pola Comisión de Coordinación Pedagóxica.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Todas as da especialidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T15, T16, T17
XERAIS	X1, X5, X8, X10, X11, X12, X13, X15, X17, X18, X20, X21, X22, X23, X25, X26
ESPECÍFICAS	EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Elaborar unha obra inédita para orquestra ou banda na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T11, T13, T15, T16, T17, X1, X5, X8, X11, X12, X13, X15, X17, X20, X21, X22, X23, X26, EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC11.
Elaborar unha obra inédita para grupo de cámara na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T11, T13, T15, T16, T17, X1, X5, X8, X11, X12, X13, X15, X17, X20, X21, X22, X23, X26, EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC11.
Defender nunha presentación o traballo de composición das dúas obras.	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T16, T17, X5, X8, X10, X11, X12, X15, X18, X25, X26, EC3, EC9, EC10.

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Composicións	- A aprobación da proposta do traballo de fin de estudos (TFE) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das Ensinanzas Artísticas Superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no protocolo vixente para o actual curso académico (dispoñible na web do centro). - Calquera variación ou modificación respecto da proposta inicial de traballo fin de estudos (TFE) deberá ser	

	<p>comunicada, avaliada e aprobada polo Departamento.</p> <ul style="list-style-type: none"> - A Xefatura de Estudos poderá autorizar ao alumnado da especialidade de Composición a realización e presentación das obras que integran o traballo fin de estudos (TFE) antes do remate do último curso académico. - No proceso de preparación do traballo fin de estudos (TFE) o alumno contará co seguimento e supervisión do docente que lle sexa asignado como titor, co visto e prace do Departamento, segundo o formulario TF2. As titorías poderán ser presenciais ou non presenciais, atendendo á situación ou casuística específica do alumnado. - A obra para orquestra ou banda terá unha duración de ca. 12 minutos. - A obra para grupo de cámara terá unha duración de ca. 8 minutos. - As obras musicais adaptaranse ao orgánico das agrupacións do centro. Porén, o alumno poderá incrementar este orgánico, así como agregar medios electrónicos, sempre que aporte os recursos necesarios e a ampliación en cuestión sexa aprobada previamente polo Departamento. O alumno será o único responsable destas incorporacións e se compromete desde a entrega do traballo de fin de estudos (TFE) a telas preparadas ao servizo do director das agrupacións nos ensaios acordados con el, aos que deberá ademais asistir. - A duración e as características da audición (de realizarse), posterior á defensa do traballo, estableceranse en función dos criterios establecidos polo Departamento e tendo en conta os medios dispoñibles no centro. - A interpretación das obras estará supeditada aos medios dispoñibles no centro. De ser posible, interpretarase a obra de orquestra ou banda e a obra de cámara na convocatoria de xaneiro, tendo como límite para presentar os materiais das obras a primeira semana do mes de novembro anterior. 	
Memoria e defensa	<ul style="list-style-type: none"> - Na memoria xustificativa do traballo de composición, que o alumnado terá que defender, deberá amosar o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a aplicación dos mesmos, nunha disertación na que trate aspectos como as influencias, características técnicas e de estilo, recursos e procedementos compositivos empregados, entre outros. Terá unha extensión mínima de 30 páxinas (excluídas as de títulos e as referencias bibliográficas) e escrita atendendo ás normas xerais de publicación. Deberá estar debidamente presentada, cunha correcta encadernación, que permita a súa posterior garda. - A defensa ou presentación terá unha duración aproximada de 20 minutos e poderá apoiarse en medios audiovisuais. A continuación, o tribunal abrirá un proceso de debate ou poderá formular rolda de preguntas. 	
Total de sesións por cuadrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais: orientación e seguimento da preparación do TFE	1,5		5-20
Audición	2		2
Defensa	1		1
Traballo persoal		292-276	292-276
Total de horas por cuadrimestre			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Memoria e defensa	<p>Rigor na metodoloxía i estratexias empregadas á hora de explicar as influencias, procesos e técnicas utilizadas na composición das obras. Demostrar un nivel de comprensión, reflexión e madurez nas obras presentadas (até un 7%).</p> <p>Claridade e coherencia na redacción do texto e rigor no manexo das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado (até un 7%).</p> <p>Claridade e orixinalidade da exposición pública: estruturación axeitada; coherencia entre o contido da exposición, as obras e a memoria; uso de ferramentas de apoio (até un 6%).</p>	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T16, T17, X5, X8, X10, X11, X12, X15, X18, X25, X26, EC3, EC9, EC10.	20%
Composicións	<p>Orixinalidade nas ideas e planificacións que inspiran as obras (até un 10%).</p> <p>Coñecemento das diferentes escolas e tendencias da música culta europea, a través dunha linguaxe propia. Innovación nas técnicas e procesos compositivos empregados (até un 10%).</p> <p>Coherencia e dominio da construción formal así como da elaboración temática e o seu desenvolvemento. Demostrar a capacidade de organización e desenvolvemento dos materiais (até un 10%).</p> <p>Dominio de técnicas harmónicas e contrapuntísticas e uso coherente das mesmas (até un 10%).</p> <p>Emprego de texturas musicais elaboradas (até un 10%).</p> <p>Dominio da instrumentación e orquestración. Emprego de solucións elaboradas, uso dunha escritura acorde á idiomática dos instrumentos, dominio dos diferentes planos sonoros e do aspecto tímbrico (até un 10%).</p> <p>Emprego dunha notación coherente e sistemática (até un 10%).</p> <p>Edición de partitura e materiais clara e coherente (até un 10%).</p>	T1, T2, T3, T4, T6, T8, T11, T13, T15, T16, T17, X1, X5, X8, X11, X12, X13, X15, X17, X20, X21, X22, X23, X26, EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC11.	80%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprirse as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.